

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง

แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วม หลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

ของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา
และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

ของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ที่ สว (สนช)(กมธ๓) ๐๐๑๙/(ร ๑๐๒)

วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามข้อบังคับการประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๔ วรรคสอง (๕) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติคณะหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การวิจัย การพัฒนาการศึกษาของชาติ การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา รวมทั้ง การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนากีฬาของชาติ ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการกีฬา ซึ่งคณะกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก องอาจ พงษ์ศักดิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวิฑูรย์ บุญญสถิตย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. พลตรี จารึก อารีราชการณย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลากเจริญทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ วรรณรัตน์	โฆษกคณะกรรมการ
๘. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	เลขานุการคณะกรรมการ
๙. รองศาสตราจารย์คุณหญิงสุมนหา พรหมบุญ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. พลเอก อุต เป็องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. ศาสตราจารย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตน์ศิริชัย	กรรมการ
๑๓. นายโกศล เพ็ชรสุวรรณ	กรรมการ
๑๔. พลเอก จีระศักดิ์ ชมประสพ	กรรมการ
๑๕. พลเรือเอก ชุมพล วงศ์เวคิน	กรรมการ
๑๖. รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ลิ่มสกุล	กรรมการ
๑๗. รองศาสตราจารย์นิเวศน์ นันทจิต	กรรมการ
๑๘. พลเรือเอก พิจารณ์ อีร์เนตร	กรรมการ

๑๙. พลอากาศเอก...

๑๙. พลอากาศเอก เพิ่มเกียรติ ลวณะมาลัย	กรรมการ
๒๐. นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล	กรรมการ
๒๑. รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลกาญจน์	กรรมการ
๒๒. นายสมพร เทพสิทธิ์า	กรรมการ
๒๓. พลเอก อุดลยเดช อินทะพงษ์	กรรมการ
๒๔. พลเอก อนันตพร กาญจนรัตน์	กรรมการ
๒๕. พลอากาศเอก อานนท์ จารยะพันธุ์	กรรมการ
๒๖. พลเอก อุดมชัย ธรรมสารโรจน์	กรรมการ

อนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๘ พลเอก อนันตพร กาญจนรัตน์ ได้ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงมีผลให้พ้นจากการเป็นกรรมการการศึกษาและการกีฬา ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐๔ (๖) และในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๘/๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง พลเรือเอก ณะ อารีนิจ เป็นกรรมการสามัญในคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา แทนตำแหน่งที่ว่าง ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการประกอบด้วย

๑. นายดวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก องอาจ พงษ์ศักดิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวิหวัส บุญญสถิตย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. พลตรี จารึก อารีราชการณย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลากเจริญทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ วรรณรัตน์	โฆษกคณะกรรมการ
๘. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	เลขานุการคณะกรรมการ
๙. รองศาสตราจารย์คุณหญิงสุนันทา พรหมบุญ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. พลเอก อู่ด เบื้องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. ศาสตราจารย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๑๓. นายโกศล เพ็ชรสุวรรณ	กรรมการ
๑๔. พลเอก จิระศักดิ์ ชมประสพ	กรรมการ
๑๕. พลเรือเอก ชุมพล วงศ์เวคิน	กรรมการ
๑๖. รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ลิ้มสกุล	กรรมการ
๑๗. รองศาสตราจารย์นิเวศน์ นันทจิต	กรรมการ
๑๘. พลเรือเอก พิจารณ์ ธีรเนตร	กรรมการ
๑๙. พลอากาศเอก เพิ่มเกียรติ ลวณะมาลัย	กรรมการ

๒๐. นายวีระศักดิ์ พุตระกูล	กรรมการ
๒๑. รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลกาญจน์	กรรมการ
๒๒. นายสมพร เทพสิทธา	กรรมการ
๒๓. พลเอก อุดลยเดช อินทะพงษ์	กรรมการ
๒๔. พลอากาศเอก อานนท์ จารยะพันธุ์	กรรมการ
๒๕. พลเอก อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์	กรรมการ
๒๖. พลเรือเอก ณะ อารีนิจ	กรรมการ

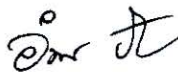
บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วม หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐๑

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

(ลงชื่อ) ดวง อันทะไชย
(นายดวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นางอำพรณนี ปินตวงค์)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน

ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
การศึกษาและการกีฬา

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา
สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗ - ๘
โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๘

นพรินทร์ พิมพ์
อำพรณนี/เจตจำนงค์ ทาน

คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา

สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายตวง อันทะไชย

ประธานคณะกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

พลเอก องอาจ พงษ์ศักดิ์

รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

นายวิวัฒน์ บุญญสถิตย์

รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

พลตรี จารึก อารีราชการณีย์

รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิชัยศักดิ์ ลากเจริญทรัพย์

รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า

รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ วรรณรัตน์

โฆษกคณะกรรมการ

นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ

เลขาธิการคณะกรรมการ

รองศาสตราจารย์คุณหญิงสุนงนทา พรหมบุญ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

พลเอก อู๊ด เป็องบน

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ศาสตราจารย์เอิร์มย์ กมลรัตนกุล

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย

กรรมการ

นายโกศล เพ็ชรสุวรรณ

กรรมการ

พลเอก จีระศักดิ์ ชมประสพ
กรรมการ

พลเรือเอก ชุมพล วงศ์เวคิน
กรรมการ

รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ลิ้มสกุล
กรรมการ

ศาสตราจารย์คลินิกนิเวศน์ นันทจิต
กรรมการ

พลเรือเอก พิจารณ์ อีร์เนตร
กรรมการ

พลอากาศเอก เพิ่มเกียรติ ลวณะมัลย์
กรรมการ

นายวีระศักดิ์ พุตระกูล
กรรมการ

รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลกาญจน์
กรรมการ

นายสมพร เทพสิทธิ์
กรรมการ

พลเอก อุดมเดช อินทะพงษ์
กรรมการ

พลอากาศเอก อานนท์ จารยะพันธุ์
กรรมการ

พลเอก อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์
กรรมการ

พลเรือเอก ณะ อารีนิจ
กรรมการ

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง “การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)”
ของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๔ วรรคสอง (๕) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติคณะหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การวิจัย การพัฒนาการศึกษาของชาติ การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา รวมทั้ง การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนากีฬาของชาติ ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการศึกษา

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษา ตามคำสั่งที่ ๑๔/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๙ ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลาภญจน์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายโกศล เพ็ชรสุวรรณ	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่หนึ่ง
๓. นายวิวัฒน์ บุญฤทธิชัย	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์ พลเรือเอก วีรวัฒน์ วงษ์ดนตรี	อนุกรรมการ
๕. นายวีรวัฒน์ วรรณศิริ	อนุกรรมการ
๖. นายวีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ	อนุกรรมการ
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำรัส ดั่งสุวรรณ	อนุกรรมการ
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์ วชิรวิภากร	อนุกรรมการ
๙. พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๐. นายนพรินทร์ ไทยถาวร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(ข)

๑๑. รองศาสตราจารย์จอมพงศ์ มงคลวนิช	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. นายกิตติพัฒน์ สุวรรณชิน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๓. นายมณูญ ชื่นชม	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

โดยให้คณะทำงานนี้มีอำนาจหน้าที่

๑. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอาชีวศึกษา
๒. ศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย งบประมาณ แนวทางและกระบวนการ ในการส่งเสริมการสนับสนุน การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษา และการพัฒนาอาชีวศึกษา
๓. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายด้านการอาชีวศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย
๔. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬามอบหมาย เพื่อนำผลการพิจารณาศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ต่อไป

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ การประชุม

คณะกรรมการการศึกษาแนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษาได้มีการประชุม เพื่อพิจารณาศึกษารายละเอียดและประเด็นในประเด็นที่เกี่ยวข้อง รวม ๖ ครั้ง

- การประชุม ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๙ วันศุกร์ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙
- การประชุม ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๙ วันศุกร์ที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙
- การประชุม ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๙ วันศุกร์ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๙
- การประชุม ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๙ วันศุกร์ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๙
- การประชุม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๙ วันอังคารที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙
- การประชุม ครั้งที่ ๑๖/๒๕๕๙ วันอังคารที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๙

๒.๒ การเชิญผู้มาให้ข้อมูลและเสนอความเห็น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๗

๑) นายบัณฑิต ศรีม่วง	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๗
๒) นายอัมพร กุลาเพ็ญ	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา
๓) นายศิริ ณะมุล	ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย
๔) นายวิระ โกสุมาลย์	ครู โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย

(ค)

๒.๓ การเดินทางไปศึกษาดูงาน

คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการปฏิรูปการอาชีวศึกษาด้วยระบบทวิศึกษา ตามโครงการ “ร้อยเอ็ดโมเดล” ณ โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันศุกร์ที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙

๒.๔ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ/กฎหมาย

- ๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
- ๒) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๓) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๔) พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาศูนย์ฝึกงาน พ.ศ. ๒๕๕๕
- ๕) พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาศูนย์ฝึกงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗

คำสั่ง/ระเบียบ

- ๑) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๘/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน
- ๒) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการกำหนดมาตรการช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนเป็นเงินอุดหนุนรายบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อบังคับ

- ข้อบังคับสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)” โดยคณะกรรมการได้พิจารณามอบหมายให้คณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษา พิจารณาศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๓ บท ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ การพิจารณาศึกษาและการวิเคราะห์

บทที่ ๓ สรุปและข้อเสนอแนะ

เอกสารอ้างอิง

ภาคผนวก

คณะกรรมการได้มีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)” ซึ่งคณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษา พร้อมข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตามรายงานท้ายนี้ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้โปรดพิจารณา หากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(ง)

ให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาศึกษา รวมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ
แล้ว ขอให้โปรดแจ้งไปยังรัฐบาล คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการ
ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บทสรุปผู้บริหาร

การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) คือ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ให้แก่ ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนในสายวิชาชีพ เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาครบตามหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรรับรองวุฒิการศึกษาทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพร้อมกันไป ข้อดีของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา คือ เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้แก่นักเรียนสายสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้มีโอกาสเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง ผู้สำเร็จการศึกษามีโอกาสหางานทำได้มากขึ้น ซึ่งหลังจากการมีโครงการนำร่องของการจัดการเรียนการสอนรูปแบบทวิศึกษา พบว่า จำนวนผู้เรียนสายสามัญที่สมัครเข้าร่วมโครงการเรียนในรูปแบบดังกล่าวมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนรูปแบบดังกล่าว เป็นความร่วมมือการจัดการศึกษาระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานประกอบการต่าง ๆ ในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกัน การเทียบโอนหน่วยกิต รวมทั้งการฝึกงานในสถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ยกระดับมาตรฐานการศึกษา รวมถึงการผลิตและการพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการเพิ่มจำนวนผู้เรียนทางด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้น และเพื่อรองรับความต้องการกำลังคนด้านอาชีวศึกษาสู่ตลาดแรงงานที่ขาดแคลนเป็นจำนวนมาก

คณะอนุกรรมการการศึกษาแนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเรื่อง (๑) ความชอบด้วยกฎหมายของการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) (๒) คุณภาพและการขยายโอกาสทางการศึกษา และ (๓) ผลกระทบด้านอื่น ๆ โดยมีผลการพิจารณา ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ คือ

๑. การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นแนวคิดใหม่และเป็นการสร้างนวัตกรรมในการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) ในการศึกษาทางด้านวิชาชีพ เพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ความสามารถต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการประกอบอาชีพ รวมทั้งเพิ่มโอกาสในการมีงานทำมากกว่าการมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) เพียงอย่างเดียว การจัดการเรียนการสอนคู่ขนาน รูปแบบสะสมหน่วยกิต ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภายใต้โครงการ “ร้อยเอ็ดโมเดล” ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ โดยความร่วมมือของผู้อำนวยการสถานศึกษาสายสามัญและผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ดและความเห็นชอบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต่อมาในปี ๒๕๕๘ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้มีมติให้

การรับรองคุณวุฒิและรับทราบการปรับปรุงหลักสูตรของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน ๕๖ หลักสูตร รวมทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ ดังนั้น การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) จึงเป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมาย

๒. เมื่อเปรียบเทียบแผนการเรียนของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๕๑ กับแผนการเรียนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖ จะพบว่าชื่อของวิชาบางส่วนจะคล้ายกัน เช่น ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ ฯลฯ แต่เมื่อศึกษาในรายละเอียดของสาระ (Contents) ของแต่ละวิชาจะพบความแตกต่างในรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ดังนั้น สถานศึกษาทั้งสองสายที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษา จึงต้องร่วมมือกันปรับปรุงสาระในแผนการเรียนและสาระในแผนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อรักษาคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน

๓. การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นมิติใหม่ของการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนอยู่ในพื้นที่ใกล้บ้าน เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในการให้การศึกษาให้แก่ผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษามีโอกาสหางานทำได้มากขึ้นในภูมิลำเนาของตน ในการนี้ รัฐควรมอบหมายให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่ว่ามีศักยภาพที่จะสร้างงานสาขาวิชาใดบ้าง และจะทำให้เกิดการจ้างงานจำนวนเท่าใด หลังจากนั้นจึงกำหนดแผนการผลิตกำลังคนให้ตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว ที่สำคัญการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ควรสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ตามแผนปฏิรูปการอาชีวศึกษาของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๔. หลักการสำคัญในการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนในสถานศึกษาสายสามัญที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือไม่มีสถานศึกษาอาชีวศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ได้เข้าสู่ระบบการอาชีวศึกษาที่เป็นการปูพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพในสาขาอาชีพต่าง ๆ ดังนั้น การจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาเป็นหลัก เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและมีพื้นฐานทางวิชาชีพตามที่หน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการของภาคเอกชนต้องการ

๕. ควรมอบหมายให้กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เป็นผู้พิจารณาแก้ไขปัญหาเรื่อง การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งและอัตราเงินเดือนให้เหมาะสมกับสมรรถนะของแรงงานและการพัฒนาสถานประกอบการส่วนใหญ่ให้สามารถกำหนดแผนภูมิการจัดโครงสร้างองค์กร (Organization Chart) ของสถานประกอบการและการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะและสมรรถนะทางวิชาชีพในตำแหน่งต่าง ๆ ในแผนภูมิการจัดโครงสร้างองค์กรของสถานประกอบการเหล่านั้นให้มีมาตรฐาน

๖. เพื่อให้การประเมินมาตรฐานวิชาชีพของผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระบบทวิศึกษาและการประกันคุณภาพหลักสูตรให้เป็นไปโดยถูกต้องตามข้อเท็จจริงตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหนังสือแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) คณะกรรมการภาครัฐร่วมเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ.) และกระทรวงศึกษาธิการ จึงควรกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษา ระบุว่า “**ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) หรือ ปวช. (ทวิศึกษา)**” ไว้ในใบประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มอบให้กับผู้สำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น นอกจากนี้ ในการประเมินผลการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ กระทรวงศึกษาธิการ ควรส่งเสริมและสนับสนุนนโยบายให้มีผู้แทนจากภาคประชาชนและภาคประชาสังคมได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการประเมิน นอกเหนือจากการประเมินโดยหน่วยงาน/สถานประกอบการและองค์กรภายนอกด้วย

๗. สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ควรนำผู้สำเร็จการศึกษา เข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน หรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่ทดสอบ เพื่อวัดระดับทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะในสาขาอาชีพ ให้เป็นไปตามมาตรฐานของกระทรวงแรงงาน หรือสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๘. รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เนื่องจากปัจจุบันภาระค่าใช้จ่ายบางส่วน เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดหายานพาหนะรับ-ส่งนักเรียนจากสถานศึกษาสายสามัญไปยังสถาบันอาชีวศึกษาหรือสถานศึกษาอาชีวศึกษา ยังเป็นภาระของผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษาที่มีภาระงานเพิ่มขึ้นในการสอนนักเรียนจากสถานศึกษาสายสามัญที่เข้าร่วมโครงการ

๙. รัฐบาลควรสนับสนุนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาคเอกชนได้มีโอกาสร่วมในการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) กับสถานศึกษาในสายสามัญ โดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายส่วนเกินให้แก่สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนแทนผู้ปกครองนักเรียน เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาครัฐที่เข้าร่วมจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา และเพื่อเป็นการเยียวยาผลกระทบต่อสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาคเอกชนที่มีจำนวนนักศึกษาลดน้อยลง

๑๐. การขยายผลการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศ กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยอาจจัดให้มีโครงการนำร่องในแต่ละพื้นที่เพื่อประเมินผลโครงการ ปรับปรุงและพัฒนาโครงการ แล้วจึงค่อยขยายผล โดยต้องคำนึงถึงความพร้อมและความเหมาะสมในการดำเนินการทั้งในส่วนของสถานที่ งบประมาณ ครู บุคลากรอาชีวศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมทั้งสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมด้วย และตัวชี้วัดที่สำคัญที่สุดคือสภาวะการมีงานทำของผู้ที่สำเร็จการศึกษา

๑๑. รัฐบาลควรเร่งรัดให้กระทรวงศึกษาธิการออกระเบียบเกี่ยวกับการใช้เงินในโครงการทวิศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสองสายปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร	(๑) - (๓)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา	๓
๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
๑.๖ นิยามศัพท์และคำอธิบายคำย่อ	๔
บทที่ ๒ การพิจารณาศึกษาและการวิเคราะห์	๕
๒.๑ ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา	๕
๒.๒ ปัญหาและอุปสรรค	๙
๒.๓ การจัดการเรียนการสอนแบบคู่ขนาน รูปแบบสะสมหน่วยกิต (ทวิศึกษา) ในมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษา	๙
๒.๔ ข้อพิจารณาของคณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษา	๑๐
บทที่ ๓ สรุปและข้อเสนอแนะ	๑๗
๓.๑ สรุปผลการพิจารณา	๑๗
๓.๒ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ	๑๘
บรรณานุกรม	๒๑
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย (ทวิศึกษา)	
ภาคผนวก ข แนวทางดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙)	
ภาคผนวก ค ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตร อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘	

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

ตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายในการผลิตและการพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ และเพื่อรองรับความต้องการกำลังคนทางด้านอาชีวศึกษาป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานที่ขาดแคลนเป็นจำนวนมาก จึงได้มีนโยบายที่จะให้มีการจัดการศึกษาหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพ และสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันที รวมทั้งเป็นการเพิ่มจำนวนผู้เรียนสายอาชีวศึกษาให้มีจำนวนมากขึ้น การจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับตลาดแรงงาน สามารถผลิตกำลังคนในระดับฝีมือที่ได้มาตรฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีแนวนโยบายในการสนับสนุนการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) หรือการจัดการเรียนการสอนคู่ขนาน รูปแบบสะสมหน่วยกิต หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) เพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ นักเรียนสายสามัญในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีเป้าหมายสำคัญในการผลิตผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อรองรับการจ้างงาน ทั้งภาคธุรกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวในทุกภาคส่วน กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ผลิตกำลังคนออกมาเพื่อขับเคลื่อนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพให้แก่ประชาชนในวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัด ความสนใจ และสามารถเข้าถึงการอาชีวศึกษาได้ง่ายขึ้น โดยการขยายวิชาชีพและกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบการจัดการอาชีวศึกษาให้ชัดเจน ทัวถึง และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนควบคู่กันไปทั้งสายสามัญและสายอาชีพ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๗ (ร้อยเอ็ด) ได้จัดโครงการนำร่องเพื่อทดลองการจัดการศึกษาระบบดังกล่าว โดยใช้ชื่อโครงการว่า “ร้อยเอ็ดโมเดล” ซึ่งเป็นโครงการที่มีแนวคิดสำคัญในการให้โอกาสผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถสมัครเข้าเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาดังกล่าว สำหรับในส่วนของการจัดการศึกษานั้น ได้มีการกำหนดการจัดการเรียนการสอน โดยการทำ ความตกลงและร่วมมือกันในการจัดการเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษาที่เปิดสอนมัธยมศึกษา กับสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นความร่วมมือการจัดการศึกษาระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) รวมถึงสถานประกอบการต่าง ๆ ที่เข้ามาให้การสนับสนุนในเรื่องของ

สถานที่ฝึกงานในภาคปฏิบัติ และเมื่อสำเร็จการศึกษาครบตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนจะได้รับคุณวุฒิ การศึกษาทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พร้อมกันไป โครงการ ดังกล่าวนี้ได้รับความสนใจจากผู้ปกครองและผู้เรียนเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้มีผู้เรียนสมัครเข้าเรียน ในหลักสูตรทวิศึกษามากขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตามการดำเนินการดังกล่าวทำให้ผู้ปกครองและผู้เรียน ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง มีความกังวลในเรื่องความชอบด้วยกฎหมายของการจัดหลักสูตรดังกล่าว เรื่องคุณภาพ การศึกษา และผลกระทบต่อสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาคเอกชนในเรื่องจำนวนผู้เรียนในสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชนที่มีจำนวนลดน้อยลง และปัญหาสำคัญเนื่องจากสภาพปัจจุบันค่านิยมของผู้ปกครอง และผู้เรียนมุ่งที่จะสนับสนุนให้มีการเรียนสายสามัญเพื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้ขาดกำลังคน ในภาคแรงงานเป็นอย่างมาก

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) หรือการจัดการเรียนการสอนคู่ขนาน รูปแบบผสมหน่วยกิต

๒. เพื่อศึกษาแนวนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย(ทวิศึกษา) หรือการจัดการเรียนการสอนคู่ขนาน รูปแบบผสมหน่วยกิต

๓. เพื่อหาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการกำหนดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการเสนอแนวทางในการขยายผลการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

๔. นำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาศึกษา สรุปผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล พร้อมจัดทำ ความเห็น ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ และยกร่างเพื่อจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และหน่วยงานทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการให้เกิดผล อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

ในการพิจารณาศึกษาแนวทางในการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) หรือการจัดการเรียนการสอนคู่ขนาน รูปแบบผสมหน่วยกิตครั้งนี้ เป็นการพิจารณาศึกษาแนวคิด ที่มา วิธีการ กระบวนการดำเนินการสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น จากการจัดการศึกษาในรูปแบบดังกล่าว แนวนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุน รวมทั้งแนวทาง ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องตามแนวนโยบายของรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) ที่ต้องการเพิ่มผู้เรียนสายอาชีวศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น อันเป็นการสนับสนุนการผลิตบุคลากรเข้าสู่ภาคประกอบการและภาคแรงงานให้เพียงพอเพื่อรองรับการจ้างงานทั้งภาคธุรกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัว ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคงในภาพรวม โดยการศึกษาในรายงานนี้จะครอบคลุมสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๗ (ร้อยเอ็ด) เท่านั้นเนื่องจากเวลาในการศึกษามีจำกัด

๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา

๑. ศึกษาเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับแนวนโยบายของรัฐบาลและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) เอกสารงานวิจัย รายงานในบรรณานุกรม รวมถึงเอกสารข่าวเผยแพร่ของกระทรวงศึกษาธิการในเว็บไซต์ของกระทรวงศึกษาธิการ

๒. ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ

๓. เชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อนำเสนอข้อมูลเอกสารเพิ่มเติม และให้ความเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

๔. นำข้อมูลทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผล และสรุปประเด็นความเห็นในส่วนต่าง ๆ พร้อมดำเนินการจัดทำและยกร่างรายงานการพิจารณาศึกษา เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา และสถานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. คณะกรรมการได้รับทราบสภาพปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้

๒. ผลจากการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการกำหนดนโยบายในการสนับสนุนและการนำนโยบายไปปฏิบัติ พร้อมแสวงหามาตรการในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าวให้เป็นไปตามนโยบาย

๓. ได้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการขยายผลการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาอันนำไปสู่ การกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าวให้มีความยั่งยืน

๑.๖ นิยามศัพท์และคำอธิบายคำย่อ

คสช. หมายถึง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ

สพฐ. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สอศ.	หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
สช.	หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
ก.พ.	หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
ปวช.	หมายถึง ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ปวช. (ทวิศึกษา)	หมายถึง ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา)
กรอ.อศ.	หมายถึง คณะกรรมการภาครัฐร่วมเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษา
อ.กรอ.อศ.	หมายถึง คณะอนุกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษา
ทวิศึกษา	หมายถึง การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) หรือการจัดการเรียน การสอนคู่ขนาน รูปแบบสะสมหน่วยกิต

บทที่ ๒

การพิจารณาศึกษาและการวิเคราะห์

๒.๑ ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา (ร้อยเอ็ดโมเดล)

๒.๑.๑ ความเป็นมาและแนวความคิดในการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

แนวคิดในการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือการจัดการเรียนการสอนคู่ขนาน รูปแบบสะสมหน่วยกิต หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “ทวิศึกษา” ภายใต้โครงการ “ร้อยเอ็ดโมเดล” เริ่มต้นเมื่อปี ๒๕๕๓ ภายหลังจากที่ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๓ โดยกำหนดให้มีการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาใหม่ออกเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งภายหลังจากมีการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาแล้วนั้น ปรากฏว่ามีสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีจำนวนนักเรียนไม่เกิน ๑๒๐ คน อยู่เป็นจำนวนมาก จึงมีแนวคิดว่าจะมีแนวทางอย่างไรให้มีผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น ภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ที่มีอยู่และปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข ดังนั้น คณะผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๗ (ร้อยเอ็ด) พร้อมผู้อำนวยการและครูโรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย จึงนำเรื่องดังกล่าวเข้าหารือกับผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพเกษตรพิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๕๓ และเริ่มมีการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าวตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ในระยะแรกผู้ปกครองไม่สนใจและไม่ให้ความสำคัญกับระบบการศึกษารูปแบบดังกล่าว เนื่องจากยังไม่เห็นว่าทิศทางที่ชัดเจนของผู้เรียนจะเป็นไปในทิศทางใด ซ้ำยังเป็นการเพิ่มภาระการเรียนให้กับบุตรหลานด้วย การจะประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ให้เข้าถึงตัวผู้ปกครองจะกระทำได้ค่อนข้างยาก ต้องอาศัยการพูดคุย การพบปะทำความเข้าใจเรื่องการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ได้ดำเนินการมาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ จึงจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นและสร้างความไว้วางใจให้กับผู้ปกครองในการสนับสนุนให้บุตรหลานเข้าเรียนในรูปแบบดังกล่าว ซึ่งตลอดระยะเวลา ๓ ปี ที่ดำเนินการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าว แม้จะไม่สามารถจัดการศึกษารูปแบบนี้ได้ในทุกสถานศึกษา แต่มีจำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและประสบผลสำเร็จในปี ๒๕๕๖ เนื่องจากผู้จบการศึกษาจากระบบดังกล่าวได้เข้าสู่ระบบการทำงานบ้างแล้ว ปัญหาสำคัญของการจัดการศึกษาดังกล่าวซึ่งสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจน คือ ครูในสถานศึกษาอาชีวศึกษามีภาระงานที่เพิ่มมากขึ้นกว่าการสอนปกติ ไม่มีงบประมาณสนับสนุนให้ครูผู้สอนเพิ่มเติมแต่อย่างใด สำหรับการลงทะเบียนเรียนและคำนวณหน่วยกิตที่จัดการศึกษาระบบดังกล่าว รายวิชาสามัญ ชั่วโมงละ ๑ บาท รายวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ ชั่วโมงละ ๕ บาท โดยรายวิชาสามัญ ในบางรายวิชาจะมีการเทียบโอนหน่วยกิตการเรียนการสอนได้ ซึ่งการเทียบโอนหน่วยกิตดังกล่าวนี้ ในช่วงแรกเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะเป็นผู้ดำเนินการเทียบโอนให้ ต่อมาได้มีการจัดตั้ง

สถาบันการอาชีวศึกษาขึ้น ภาระหน้าที่ในการเทียบโอนหน่วยกิตการเรียนการสอนรายวิชาทางด้านสามัญ ก็มีการดำเนินการโดยผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาแทน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๗ ได้ประชาสัมพันธ์ให้สถานศึกษาต่าง ๆ ในพื้นที่เข้าร่วมการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าว แต่ก็ไม่ได้รับความสนใจ และมีสถานศึกษาที่ให้ความสนใจเพียง ๓ แห่ง และต่อมาสถานศึกษาทั้ง ๓ แห่งก็ได้มีการทำความร่วมมือร่วมกันในการจัดการศึกษากับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่และดำเนินการจัดการเรียนการสอนร่วมกันจนถึงปัจจุบัน การจัดการเรียนการสอนแบบคู่ขนาน รูปแบบสะสมหน่วยกิต (ทวิศึกษา) ดังกล่าว มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์สำคัญในการแก้ปัญหาเรื่องการมีผู้เรียนสายสามัญในพื้นที่จำนวนมากและเมื่อจบการศึกษาจะหางานทำในพื้นที่ได้ค่อนข้างยาก ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนในพื้นที่ไม่ต้องเดินทางไปศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากบ้านพักมาก และเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาให้กับผู้ปกครอง อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนสายสามัญได้มีโอกาสเข้าถึงระบบการศึกษาสายวิชาชีพ เพิ่มทักษะความรู้ความสามารถ และเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีพื้นฐานสำคัญอันนำไปสู่แนวทางในการประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิต รวมทั้งมีโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือการเป็นผู้ประกอบการ จึงมีแนวคิดในการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าวและมุ่งหวังว่าจะมีการขยายผลการจัดการศึกษารูปแบบนี้ไปได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และได้มีการลงนามในข้อตกลงความร่วมมือในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบคู่ขนาน รูปแบบสะสมหน่วยกิต (ทวิศึกษา) ระหว่างสถานศึกษาสายสามัญในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดที่เข้าร่วมจัดโครงการที่มีชื่อว่า “ร้อยเอ็ดโมเดล” กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่ และสถานประกอบการ โรงงาน บริษัทต่าง ๆ รวมทั้งได้มีการดำเนินการขยายความร่วมมือในการจัดการศึกษาไปยังนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี เพื่อประสานการทำข้อตกลงและความร่วมมือให้มีการรับนักศึกษาตามโครงการทวิศึกษาดังกล่าวเข้าฝึกงานยังสถานประกอบการหรือโรงงานที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรม

ความสำคัญในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบคู่ขนาน รูปแบบสะสมหน่วยกิต หรือ ทวิศึกษา ตามโครงการ “ร้อยเอ็ดโมเดล” นั้น เป็นความมุ่งหวังที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความถนัดและความสนใจทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของตัวบุคคล การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดเป็น ทำได้ ซึ่งที่ผ่านมาการดำเนินการดังกล่าวในระยะแรกยังไม่มีความพร้อมรองรับให้สามารถดำเนินการได้ แต่เป็นการดำเนินการภายใต้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาสายสามัญและสถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่ ซึ่งต่อมามีการทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีสถานที่ในการฝึกและปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ

ผลสำเร็จของโครงการได้ปรากฏชัดเจนมากยิ่งขึ้นในปี ๒๕๕๘ เมื่อมีจำนวนผู้เรียนที่สมัครเข้าร่วมโครงการดังกล่าวมีจำนวนมากถึง ๓๐,๕๐๕ คน และมีจำนวนสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวจำนวน ๕๖๗ แห่ง ตามรายละเอียดในตารางที่ ๑ ข้างล่างนี้

จำนวนนักเรียน	ปี ๒๕๕๗ (ก่อน คสช.) เริ่มทำทวิศึกษา	ปี ๒๕๕๘ (พลเรือเอก ณรงค์ พิพัฒนาศัย)
นักเรียน สพฐ.	๑,๐๖๖ คน	๒๙,๓๙๖ คน
นักเรียน กศน.	-	๗๐๙ คน
นักเรียน สช.	-	-
รวม	๑,๐๖๖ คน	๓๐,๕๐๕ คน
จำนวนสถานศึกษา (รวม)	๕๐ แห่ง	๕๖๗ แห่ง

ตารางที่ ๑ จำนวนนักเรียนและจำนวนสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษา

ที่มา : เอกสารนำเสนอและคำบรรยาย แนวทางปฏิรูปการศึกษาโดยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ ๒๕๕๘ ในเว็บไซต์ของกระทรวงศึกษาธิการ

ในการจัดการเรียนการสอนแบบคู่ขนาน รูปแบบสะสมหน่วยกิต หรือทวิศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น มีหลักการสำคัญ คือ เน้นการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้เข้าเรียนจะต้องสำเร็จการศึกษา ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ หรือเทียบเท่า เพื่อให้ผู้เรียนที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนในหลักสูตรอาชีวศึกษาสามารถนำผลการเรียนรายวิชาสะสมหน่วยกิตมาขอเทียบโอนผลการเรียนรู้เพื่อนับจำนวนหน่วยกิตสะสมในหลักสูตรอาชีวศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๑.๒ วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา

- ๑) เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาแก่ประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัด
- ๒) ขยายกลุ่มเป้าหมายไปสู่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการเข้าสู่หลักสูตรอาชีวศึกษา
- ๓) เพื่อให้สามารถนำรายวิชาที่เรียนสะสมหน่วยกิตมาขอเทียบโอนหน่วยกิตเพื่อนับจำนวนหน่วยกิตสะสมเมื่อได้สมัครเข้าเรียนและขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน นักศึกษาตามหลักสูตรอาชีวศึกษา การเทียบโอนหน่วยกิตในภาพรวมรวมจะเป็นไปตามข้อมูลที่แสดงในตารางที่ ๒ ข้างล่างนี้

กลุ่มวิชา	ม.ปลาย (หน่วยกิตรวม)	ปวช. พ.ศ. ๒๕๕๖ (หน่วยกิตรวม)	หมายเหตุ
๑. รายวิชากลุ่มสาระพื้นฐานการเรียนรู้ / หมวดวิชาทักษะชีวิต	๔๑ หน่วยกิต	๒๒ หน่วยกิต	เทียบได้ไม่ต่ำกว่า ๒๒ หน่วยกิต
๒. เลือกรายวิชาตามแผน / สาขางาน	๔๐ หน่วยกิต	๗๑ หน่วยกิต	-
๓. วิชาเลือกเสรี	-	๑๐ หน่วยกิต	-
รวม	๘๑ หน่วยกิต	๑๐๓ หน่วยกิต	-
๔. กิจกรรมเสริมหลักสูตร	๓ คาบ/สัปดาห์	๒ คาบ/สัปดาห์	เทียบโอน

ตารางที่ ๒ การเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาสามัญของระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ ๖ กับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ที่มา : เอกสารนำเสนอและคำบรรยาย จากผู้แทนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๗ (ร้อยเอ็ด) นำเสนอต่ออนุกรรมการศึกษาแนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษา เมื่อ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๙

ในการเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาสามัญของผู้เรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) นั้น การนับหน่วยกิตของหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จะนับ ๑ ชั่วโมงต่อ ๑ หน่วยกิต ส่วนการนับหน่วยกิตรายวิชาสามัญของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) จะนับ ๒ ชั่วโมงต่อ ๑ หน่วยกิต และมีการเทียบโอนรายวิชาให้เพียงบางส่วนเท่านั้น

การจัดการเรียนการสอนแบบคู่ขนาน รูปแบบสะสมหน่วยกิต ผู้เรียนสามารถเข้าศึกษาทั้งในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๗ สถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด สถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สถาบันฝึกอบรมอาชีพ สำหรับการจัดการศึกษานั้น ในหนึ่งสัปดาห์ จะเรียน ๕ วัน โดยเรียนที่โรงเรียนสังกัด สพฐ. จำนวน ๓ วัน และเรียนที่สถาบันอาชีวศึกษา จำนวน ๒ วัน นอกจากนี้ ผู้เรียนตามโครงการดังกล่าว ยังต้องเรียนภาคฤดูร้อน ๑ เดือน และเรียนภาคฤดูฝนอีก ๑ เดือน สำหรับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนรูปแบบดังกล่าวมีความซับซ้อนไปอย่างมากและได้รับความนิยมนำมาใช้เป็นระยะ ปัจจุบันมีปัญหาในหลายประเด็นทั้งในส่วนค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษาที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุน ทั้ง ๆ ที่ครูมีภาระงานเพิ่มขึ้นเนื่องจากต้องสอนผู้เรียนกลุ่มดังกล่าว คณะผู้ดำเนินการได้มีการจัดผ้าป่าการศึกษาเพื่อหางบประมาณในการจัดซื้อรถสำหรับบรรทุกผู้เรียนไปยังสถานศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน และลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครอง ซึ่งปัจจุบันมีนักศึกษาเพิ่มจำนวนมากขึ้น การขนส่งก็ประสบปัญหา เนื่องจากไม่สามารถบรรทุกและรับส่งผู้เรียนได้เพียงพอ นอกจากนี้ ยังมีการจัดหางบประมาณสำหรับจัดหาเสื้อชุดสำหรับปฏิบัติงานสำหรับผู้เรียนโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ละเรื่องนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่อย่างต่อเนื่อง

ต่อมาในปี ๒๕๕๘ ได้มีนโยบายในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) ที่ต้องการเพิ่มจำนวนผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้น และเพื่อรองรับความต้องการกำลังคนด้านอาชีวศึกษาสู่ตลาดแรงงานที่ขาดแคลนเป็นจำนวนมาก (เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารนำเสนอคำบรรยาย, ๒๕๕๘) การแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติได้รับการสนับสนุนมากขึ้นแต่ปัญหาด้านงบประมาณจำกัดยังคงมีอยู่

๒.๑.๓ ข้อดีของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา ประกอบด้วย

- ๑) นักเรียนได้เรียนตามความสนใจและความถนัดของตนเอง
- ๒) เป็นการเพิ่มโอกาสและขยายกลุ่มนักเรียนได้เข้าเรียนกลุ่มอาชีวศึกษามากขึ้น
- ๓) เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้วุฒิการศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
- ๔) ประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง
- ๕) นำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

๒.๒ ปัญหาและอุปสรรค

- ๑) นโยบายการจัดการศึกษาทวิศึกษาทำให้ครูอาชีวศึกษามีภาระงานเพิ่มขึ้นต้องจัดการสอนเพิ่มขึ้น แต่ค่าตอบแทนเท่าเดิม
- ๒) เรื่องการเทียบโอน (ควรให้มีหน่วยกิตเท่ากันจะได้ไม่มีปัญหาในการเทียบโอน)
- ๓) งบประมาณยังไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว ซึ่งต้องหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

๒.๓ การจัดการเรียนการสอนแบบคู่ขนาน รูปแบบสะสมหน่วยกิต (ทวิศึกษา) ในมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษา

๑) ด้านการบริหารจัดการ

- ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ ทศนคติที่ดีต่อวิชาชีพให้กับนักเรียนอีกมาก
- ครูต้องปรับกลยุทธ์และกระบวนการสอน
- ระบบในการเข้าเรียนต้องปรับปรุง
- ยังคงมีการสอนภายใต้การขาดแคลนทรัพยากร

๒) ด้านความต้องการ

- ทรัพยากรครู
- งบประมาณสนับสนุน (ยังไม่ได้รับ ทั้งปี ๒๕๕๘ และปี ๒๕๕๙)

- ขวัญและกำลังใจของครูผู้สอนจะดีมาก หากมีความชัดเจนในคำตอบแทน
ขณะนี้ยังต้องบูรณาการร่วมกันทั้งระบบปกติ (ปวช.) และทวิศึกษา

๓) ข้อเสนอแนะ

- เรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.๖) จบภายใน ๕ ภาคเรียน ในภาค
เรียนที่ ๖ นำไปใช้ในการฝึกประสบการณ์ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ทั้งนี้ ปัจจุบันมีนักศึกษาที่เข้าเรียนตามโครงการดังกล่าว สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ๓ รุ่น
ภายใต้ปัญหาและขีดจำกัดต่าง ๆ มากมาย ซึ่งต้องหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่เป็นระยะ
ประกอบกับปัจจุบันมีผู้ประสงค์ต้องการเข้าเรียนตามโครงการดังกล่าวค่อนข้างมาก แต่สถานศึกษา
อาชีวศึกษาไม่สามารถรองรับผู้เรียนได้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน

๒.๔ ข้อพิจารณาของคณะกรรมการการศึกษาแนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษา

๒.๔.๑ เรื่องความชอบด้วยกฎหมายของการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตร อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

๑) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาทั้งด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียน
การสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความถนัด ความสนใจ ทั้งในระบบ นอกระบบ
และตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงมีนโยบายการจัดการเรียนแบบคู่ขนาน
เพื่อให้ผู้เรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมได้มีความรู้ในสายวิชาชีพ ตามความถนัดและความสนใจ โดยเรียน
ควบคู่กันไปทั้งสายสามัญและสายวิชาชีพ เมื่อครบตามหลักสูตร ผู้เรียนสามารถจบหลักสูตรของการศึกษา
ทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาและหลักสูตรอาชีวศึกษาไปพร้อมกัน (อาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ร่วมกับสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๗ : ก-๕)

๒) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการภาครัฐร่วมเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคน
อาชีวศึกษา ได้กำหนดแนวทาง การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย
(ทวิศึกษา) ตามที่แสดงในผนวก ก ซึ่งมีรายละเอียดการจัดการศึกษา การโอนผลการเรียน การประเมิน
มาตรฐานวิชาชีพ การประกันคุณภาพหลักสูตร และวิธีการปฏิบัติทุกขั้นตอนของผู้เรียน ผู้บริหาร
สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๘ : ๑-๑๕๕)

๓) สำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือที่ นร ๑๐๐๔.๓/๑๖๐ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๘
เรื่อง การรับรองคุณวุฒิ ซึ่งสรุปความได้ว่าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) มีมติรับรอง
คุณวุฒิและรับทราบการปรับปรุงหลักสูตรของผู้สำเร็จการศึกษาตามประกาศนียบัตรวิชาชีพของ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน ๕๖ หลักสูตร รวมทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

ศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เมื่อ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ ตามรายละเอียดในผนวก ค ดังนั้น การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือการจัดการศึกษาแบบ ทวิศึกษาดังกล่าว จึงมีกฎหมายรองรับให้สามารถดำเนินการได้

๒.๔.๒ เรื่องคุณภาพและการขยายโอกาสทางการศึกษา

๑) การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นแนวคิดใหม่และเป็นการสร้างนวัตกรรม ในการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ แต่คาบเวลาในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา หรือการเพิ่มทักษะวิชาชีพจะมีเวลาค่อนข้างจำกัด นักเรียนในโครงการทวิศึกษาจะเรียนวิชาสามัญ ที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และเรียนวิชาชีพที่สถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา นอกจากนี้ ผู้เรียนยังต้องฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ในช่วงภาคฤดูร้อน ๑ เดือน และเรียนภาคฤดูฝนอีก ๑ เดือน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เพิ่มจากการเรียนปกติ ในภาคเรียนภาคที่ ๑ และภาคเรียนภาคที่ ๒ จึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหาแนวทางในการ บริหารจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนภาคปฏิบัติหรือได้ฝึกปฏิบัติงานจริงกับสถานประกอบการต่าง ๆ เพิ่ม มากขึ้น เช่น เรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.๖) จบภายใน ๕ ภาคเรียน ในภาคเรียนที่ ๖ นำไปใช้ใน การฝึกประสบการณ์ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ฯลฯ เป็นต้น

๒) การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ผู้เรียนมีคาบเวลาในการศึกษาภาคปฏิบัติ และการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการค่อนข้างน้อยและมีพื้นฐานทักษะไม่เพียงพอในสาขาอาชีพ นั้น ๆ การเข้าสู่ภาคแรงงาน การเข้าทำงานในสถานประกอบการหรือโรงงานอุตสาหกรรมก็จะเป็นเพียง พนักงานฝ่ายผลิตที่เป็นเพียงผู้ใช้แรงงานในสายการผลิตเท่านั้น จะไม่สามารถนำเอาองค์ความรู้ที่มีและที่ ได้ศึกษาขณะที่เรียนมาต่อยอดและพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถได้

๓) การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นแนวทางหนึ่งในการเพิ่มโอกาสทาง การศึกษาให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีโอกาสในการศึกษาทางด้านวิชาชีพ เพื่อเพิ่มทักษะ และความรู้ความสามารถต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ ต่าง ๆ ที่ได้รับไปสู่การประกอบอาชีพได้ ดังนั้น การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาจึงเป็นการศึกษาที่เพิ่ม โอกาสในการมีงานทำให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าวมากกว่า การมีวุฒิการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาปีที่ ๖ เพียงอย่างเดียว รวมทั้งยังเป็นการเพิ่มจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิชาชีพให้เพิ่ม มากขึ้นด้วย

๔) การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นมิติใหม่ของการจัดการศึกษา เนื่องจาก ผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนอยู่ในพื้นที่ใกล้บ้าน เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการให้ การศึกษาแก่ผู้เรียนของผู้ปกครอง และสามารถสร้างอาชีพให้กับผู้เรียนได้ในภูมิลำเนาของตนเมื่อจบ การศึกษา โดยจากข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติพบว่า ในขั้นตอนการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

ผู้เรียนในโครงการร้อยเอ็ดโมเดลนั้น จะต้องไปฝึกงานในสถานประกอบการที่อยู่ห่างไกลจากสถานศึกษาค่อนข้างมาก การแก้ปัญหาในเรื่องนี้ต้องเริ่มจากการสำรวจสาขาอาชีพในยุทธศาสตร์ของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่ว่าสามารถจะสร้างงานสาขาใดบ้าง และจะทำให้เกิดการจ้างงานจำนวนเท่าใด หลังจากนั้นจึงกำหนดแผนการผลิตกำลังคนให้ตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว และสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ควรสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ตามแผนปฏิบัติการอาชีวศึกษาของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา, ๒๕๕๙ : ๓)

๕) เมื่อเปรียบเทียบรายละเอียดของแผนการเรียนของหลักสูตรของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๕๑ กับแผนการเรียนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. ๒๕๕๖ จะพบว่ารายชื่อของรายวิชามีความคล้ายกัน เช่น ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ ฯลฯ แต่เมื่อศึกษาในรายละเอียดของสาระ (Contents) ของแต่ละวิชาจะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เนื่องจากสาระของวิชาดังกล่าวทางด้านอาชีวศึกษา ต้องการวางรากฐานความรู้ความเข้าใจและทักษะต่าง ๆ ในเชิงเทคนิคในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ เพื่อนำผู้เรียนเข้าสู่การเรียนรู้ในสาขาวิชาชีพที่ตนถนัด ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานของศาสตร์ต่าง ๆ และมีทักษะในสาขาวิชาชีพที่จะศึกษาได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ข้อเสนอแนะที่จะให้ปรับระบบการเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาสามัญทางด้านอาชีวศึกษาให้เพิ่มขึ้นจาก ๒๒ หน่วยกิตเป็น ๔๑ หน่วยกิต จึงไม่สมเหตุสมผลและไม่เหมาะสมเท่าที่ควร อีกประการที่สำคัญคือ ในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา สถานศึกษาอาชีวศึกษากำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการอาชีวศึกษาสู่อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษาสู่สากล (ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี, สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๗) ดังนั้น การปรับปรุงระบบการเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาสามัญดังกล่าวเพิ่มขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาทางด้านวิชาชีพได้

๖) ความสำเร็จของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา ขึ้นอยู่กับสภาวะการปฏิบัติงานของผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา และผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพว่าผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพ ตามที่หน่วยงานของรัฐที่เป็นภาคราชการและสถานประกอบการซึ่งเป็นภาคเอกชนต้องการ แต่ปัญหาสำคัญประการแรก คือ ระบบราชการต่าง ๆ เข้ามามีส่วนกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบและมาตรฐานต่าง ๆ เช่น การใช้คุณวุฒิการศึกษาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งและอัตราเงินเดือนต่าง ๆ โดยมิได้จ่ายค่าตอบแทนตามสมรรถนะแรงงาน ส่งผลให้ทุกคนมุ่งเรียนเพื่อให้ได้คุณวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อโอกาสในการได้รับคัดเลือกบรรจุเข้ารับราชการ ปัญหาประการที่สอง คือ มีสถานประกอบการจำนวนน้อยมากที่สามารถกำหนดคุณสมบัติเฉพาะและสมรรถนะแรงงานที่ต้องการได้อย่างชัดเจนและมีมาตรฐาน ในขณะที่สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีรายละเอียดคุณสมบัติเฉพาะและสมรรถนะทางวิชาชีพที่ต้องการในตำแหน่งต่าง ๆ แต่มีโอกาสดูแลความคิดเห็นสู่สาธารณะว่า

สถานศึกษาอาชีวศึกษาไม่สามารถผลิตบุคลากรได้ตรงความต้องการของภาคแรงงานและสถานประกอบการ การแก้ปัญหาทั้งสองประการข้างต้นจึงต้องดำเนินการทั้งสองด้าน กล่าวคือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบด้านการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ควรมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสำนักงาน ก.พ. พิจารณาแก้ไขปัญหาเรื่อง การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งและอัตราเงินเดือนให้เหมาะสมกับสมรรถนะของแรงงาน และให้สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าไทย สถาบันอุดมศึกษา กระทรวงและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกันพัฒนาสถานประกอบการส่วนใหญ่ให้สามารถกำหนดแผนภูมิการจัดโครงสร้างองค์กร (Organization Chart) ของสถานประกอบการ มีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะและสมรรถนะทางวิชาชีพในตำแหน่งสาขาอาชีพต่าง ๆ ในแผนภูมิการจัดโครงสร้างองค์กรของสถานประกอบการที่มีมาตรฐานและเป็นสากล

๗) หลักการสำคัญในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา คือการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกลได้เข้าสู่ระบบการอาชีวศึกษาที่เป็นการปูพื้นฐานเพื่อสร้างองค์ความรู้เข้าสู่การประกอบอาชีพในสาขาอาชีพต่าง ๆ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่อีกแนวทางหนึ่ง แต่หากจัดการศึกษาไปแล้วผู้เรียนมีสมรรถนะและมีคุณสมบัติที่จำเป็นไม่ตรงตามความต้องการของภาคแรงงานหรือมีรูปแบบการดำเนินการต่าง ๆ ที่ไม่มีความชัดเจน จะทำให้สถานประกอบ ภาคแรงงาน และหน่วยงานต่าง ๆ เกิดความสับสนในการจัดการศึกษา อาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย เช่น อาจมีการร้องเรียนจากผู้ปกครองนักเรียนในกรณีที่ไม่สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนนักเรียนที่มีผลการเรียนระดับเดียวกันและอยู่ในสถานศึกษาเดียวกันแต่ไม่ได้สมัครเข้าร่วมโครงการทวิศึกษา ดังนั้น การจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาจึงต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาเป็นหลักที่ต้องการให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและมีพื้นฐานทางวิชาชีพตามที่ภาคแรงงานและสถานประกอบการต้องการ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรชี้แจงให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีความเข้าใจในผลที่ได้จากการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาอย่างชัดเจน

๘) การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา มีความเหมาะสมในช่วงที่มีการเปลี่ยนผ่านประเทศและการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งในอนาคตอาจมีการดำเนินการจัดการศึกษาอยู่เฉพาะในพื้นที่เดิมต่อไปหรือหากจะมีการขยายผลการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศนั้น กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาดำเนินการอย่างรอบคอบ โดยอาจจัดให้มีโครงการนำร่องในแต่ละพื้นที่ เพื่อประเมินผลโครงการ ปรับปรุงและพัฒนาโครงการ แล้วจึงขยายผลไปในพื้นที่ที่คาดว่าจะประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ยังต้องกำหนดกฎเกณฑ์และตัวชี้วัดในเรื่องความพร้อมและความเหมาะสมของการดำเนินการทั้งในส่วนของสถานศึกษาและสถานประกอบการโดยคำนึงถึงทรัพยากรด้านองค์บุคคล องค์วัตถุ และด้านงบประมาณ รวมทั้งความร่วมมือจากประชาชนด้วย ทั้งนี้เนื่องจากคณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษา ได้รับข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ที่มีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงานว่า ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

ให้กับนักเรียนอีกมาก ครูต้องปรับกลยุทธ์และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ระบบในการเข้าเรียน ต้องปรับปรุงให้มีคุณภาพและเป็นมาตรฐานเพิ่มขึ้น ส่วนการจัดการศึกษาก็ยังคงมีการจัดการเรียนการสอน ภายใต้อำนาจกำกับต่าง ๆ และการขาดแคลนทรัพยากร (บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการศึกษา แนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๙, ๖-๗) โดยที่คณะ อนุกรรมการศึกษาแนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษามีความเห็นที่เห็นว่า ตัวชี้วัดอันสำคัญที่สุดคือสภาวะ การมีงานทำของผู้ที่สำเร็จการศึกษา

๙) การอนุมัติคุณวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และคุณวุฒิ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) ให้กับผู้เรียนตามโครงการดังกล่าวจึงเป็นแรงจูงใจที่ทำให้มี ผู้เรียนสมัครเข้าร่วมโครงการทวิศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การประเมินมาตรฐานวิชาชีพของผู้ที่สำเร็จ การศึกษาในระบบทวิศึกษาและการประกันคุณภาพหลักสูตรเป็นไปตามมาตรฐานที่ถูกต้องตามรายละเอียด ที่กำหนดไว้ในแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ดังนั้น คณะกรรมการภาครัฐร่วมเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ.) และ กระทรวงศึกษาธิการ จึงควรกำหนดนโยบายให้ สถานศึกษาสายสามัญที่เข้าร่วมโครงการ ระบุคำว่า “ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) หรือ ปวช. (ทวิศึกษา)” ไว้ในใบประกาศนียบัตรที่มอบให้ผู้เรียน ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร เพื่อให้สามารถติดตามผลและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และการประกัน คุณภาพหลักสูตร ควรมีผู้แทนจากภาคประชาชนและภาคประชาสังคมเข้าร่วมด้วย นอกเหนือจาก การประเมินจากหน่วยงาน/สถานประกอบการและองค์กรภายนอก

๑๐) หลักการสำคัญของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาก็เพื่อต้องการผลิตบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ ความชำนาญและสมรรถนะต่าง ๆ ในสาขาวิชาชีพที่เรียนอย่างถ่องแท้ มีทักษะและกระบวนการในการแก้ไขปัญหา เพื่อมุ่งสู่คุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่มีความเป็น สากลมากขึ้น ดังนั้น ผู้เรียนสายอาชีวศึกษาจำเป็นต้องได้รับศึกษาทั้งภาคทฤษฎี การฝึกและปฏิบัติงาน จริงในสถานประกอบการต่าง ๆ อย่างเข้มข้นและสามารถเข้าสู่ระบบการจ้างงานได้ภายหลังสำเร็จ การศึกษา ดังนั้น การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ก็ควรต้องมีแนวทางที่มุ่งไปสู่หลักการสำคัญของการจัด การศึกษาอาชีวศึกษาด้วยเช่นกัน

๑๑) เพื่อสร้างควมมีมาตรฐานและมีองค์ความรู้ในวิชาชีพต่าง ๆ ให้เป็นที่ยอมรับ จึงควรต้องมีการนำผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในรูปแบบทวิศึกษาเข้ารับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน เพื่อวัดระดับความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในสาขาอาชีพ หรือเข้ารับการฝึก อบรมรูปแบบต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระดับทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะของสถาบันคุณวุฒิ วิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๑๒) รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาในการส่งเสริมการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เนื่องจากปัจจุบันภาระค่าใช้จ่าย

บางส่วน เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดหายานพาหนะรับ-ส่งนักเรียนจากสถานศึกษาสายสามัญไปยังสถาบันอาชีวศึกษาหรือสถานศึกษาอาชีวศึกษายังเป็นภาระของผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษาที่มีภาระงานเพิ่มขึ้นในการสอนนักเรียนจากสถานศึกษาสายสามัญที่เข้าร่วมโครงการ

๑๓) กระทรวงศึกษาธิการควรนำบทเรียนที่ได้รับจากการจัดโครงการศึกษามัธยมผสมอาชีวศึกษาในอดีตเมื่อประมาณ ๒๐ ปีที่แล้ว มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันมิให้เกิดปัญหาในลักษณะเดียวกันอีก

๒.๔.๓ เรื่องผลกระทบด้านอื่น ๆ

๑) จำนวนผู้เรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนลดลง จากข้อมูลการนำเสนอของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ได้เคยมาชี้แจงข้อมูลต่อคณะอนุกรรมการฯ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ว่า ปริมาณผู้เรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง จากจำนวนผู้เรียน ๓๔๖,๑๔๒ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เหลือจำนวน ๒๘๗,๐๘๑ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. เอกสารนำเสนอและคำบรรยาย สถานการณ์ด้านการอาชีวศึกษาเอกชน, ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ : ๓) สาเหตุที่จำนวนนักเรียนลดลง คาดว่ามาจากจำนวนประชากรเด็กของประเทศลดลงอย่างต่อเนื่อง ค่านิยมของผู้ปกครองและนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อให้ถึงระดับอุดมศึกษายังดำรงอยู่ และสภาพลักษณะในทางลบของนักเรียนอาชีวศึกษาซึ่งส่งผลทางด้านจิตวิทยา มวลชนต่อผู้ปกครองและตัวผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. เอกสารนำเสนอและคำบรรยาย สถานการณ์ด้านการอาชีวศึกษาเอกชน, ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ : ๑๖-๕๓) นโยบายส่งเสริมการศึกษารูปแบบทวิศึกษาอาจจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้จำนวนผู้เรียนสายอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนลดลง เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนจะสูงกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาก รวมทั้งผู้ปกครองมีความรู้สึกปลอดภัยกว่าหากส่งบุตรหลานเข้าเรียนสายอาชีวศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีโครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาครัฐที่เข้าร่วมจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา และเพื่อเป็นการเยียวยาผลกระทบต่อสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาคเอกชน ดังนั้น รัฐบาลควรสนับสนุนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษากับสถานศึกษาสายสามัญในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรัฐบาล เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในส่วนที่เกิน

๒) ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองและการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐ

๒.๑) ในการดำเนินโครงการร้อยเอ็ดโมเดล พบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่สมัครเข้าร่วมโครงการทวิศึกษา ได้ร่วมกันระดมทุนมาจัดซื้อรถบรรทุกขนาดกลางสำหรับใช้ในการรับ - ส่งผู้เรียนจากสถานศึกษาสายสามัญไปยังสถานศึกษาอาชีวศึกษา เป็นเรื่องชี้ชัดว่าผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่า

ระบบการศึกษารูปแบบทวิศึกษามีความเหมาะสมและคุ้มค่าที่จะลงทุนและส่งบุตรหลานเข้าเรียน ต่อมาเมื่อมีจำนวนผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มมากขึ้น รถบรรทุกขนาดกลางที่ใช้สำหรับการรับ-ส่งผู้เรียนก็ไม่เพียงพอกับการใช้งาน และเมื่อผู้เรียนต้องเสียเวลาในการเดินทางไปเรียน ส่งผลให้เวลาที่ต้องใช้ในการเรียนก็เสียไปด้วย ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในส่วนดังกล่าว รัฐบาลจึงควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหายานพาหนะในการรับส่ง พร้อมพนักงานขับรถให้สถานศึกษาหรือจัดงบประมาณเพิ่มเติมให้สถานศึกษาใช้เป็นค่าขนส่งสำหรับโครงการลักษณะนี้ เพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองนักเรียน

๒.๒) ตามปกติงบประมาณค่าใช้จ่ายจัดการเรียนการสอน (เงินอุดหนุนรายหัว) ที่รัฐบาลจัดสรรให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาจะสูงกว่าค่าอุดหนุนรายหัวที่รัฐจัดสรรให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๙ ก : ๔-๖) เมื่อมีการจัดการเรียนการสอนผสมกันของสถาบันการศึกษาทั้งสายสามัญและสายวิชาชีพ รัฐบาลควรเร่งรัดให้กระทรวงศึกษาธิการออกระเบียบเกี่ยวกับการใช้งบประมาณในโครงการทวิศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสายสามัญและสายวิชาชีพปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง (รายละเอียดเพิ่มเติมใน ผนวก ข)

๓. ความรู้ด้านวิชาสามัญของผู้เรียนตามโครงการทวิศึกษา อาจต่ำกว่าผู้เรียนที่เรียนในสายสามัญทั่ว ๆ ไป ดังนั้น ผู้เรียนในโครงการทวิศึกษาควรต้องมีการเรียนเสริมเพื่อเพิ่มเติมน้องความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้พร้อมก่อนเข้ารับการสอบ

บทที่ ๓

สรุปและข้อเสนอแนะ

๓.๑ สรุปการพิจารณาศึกษา

การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) หรือการจัดการเรียนการสอนคู่ขนาน รูปแบบผสมหน่วยกิต คือ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ให้แก่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) ที่มีความประสงค์จะเรียนในสายวิชาชีพ โดยผู้เรียนจะเรียนรายวิชาสามัญที่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และเรียนวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติงานจริงกับสถานประกอบการต่าง ๆ ในช่วงภาคฤดูร้อนและภาคฤดูฝน เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาครบตามหลักสูตรจะได้รับวุฒิการศึกษา ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ๖ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ข้อดีของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา คือ

- ๑) เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเข้าถึงวิชาชีพด้านอาชีวศึกษาให้แก่ผู้เรียนสายสามัญตามความสนใจและความถนัดของตนเอง
- ๒) สามารถขยายกลุ่มผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เข้าสู่หลักสูตรอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น
- ๓) เมื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ผู้เรียนจะได้วุฒิการศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
- ๔) ประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง
- ๕) ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อได้

ในปัจจุบันได้มีนโยบายที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาตามแนวนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) ที่ต้องการเพิ่มผู้เรียนสายอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อสนับสนุนการผลิตบุคลากรให้เพียงพอเพื่อรองรับการจ้างงานทั้งภาคธุรกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัว ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคงในภาพรวม

รายละเอียดในเอกสาร แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ซึ่งจัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แนบหนังสือของสำนักงาน

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ที่ นร ๑๐๐๔.๓/๑๖๐ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๘ เรื่อง การรับรองคุณวุฒิ สรุปลงความได้ว่าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) มีมติรับรองคุณวุฒิและรับทราบการปรับปรุงหลักสูตรของผู้สำเร็จการศึกษาตามประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน ๕๖ หลักสูตร รวมทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เมื่อ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ ดังนั้น การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาดังกล่าว จึงมีกฎหมายรองรับให้สามารถดำเนินการได้

๓.๒ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

๑. การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นแนวคิดใหม่และเป็นการสร้างนวัตกรรมในการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ แต่คาบเวลาในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา หรือการเพิ่มทักษะวิชาชีพจะมีเวลาค่อนข้างจำกัด จึงจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางในการบริหารจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนภาคปฏิบัติหรือได้ฝึกปฏิบัติงานจริงกับสถานประกอบการต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

๒. การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นแนวทางหนึ่งในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) ในการศึกษาทางด้านวิชาชีพ เพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ความสามารถต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ รวมทั้งเพิ่มโอกาสในการมีงานทำมากกว่าการมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) เพียงอย่างเดียว

๓. การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นมิติใหม่ของการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนอยู่ในพื้นที่ใกล้บ้าน เพื่อเป็นประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน และสามารถสร้างอาชีพให้กับผู้เรียนได้ในภูมิลำเนาของตนเมื่อสำเร็จการศึกษา ในครั้งนี้ รัฐควรมอบหมายให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่ว่ามีศักยภาพที่จะสร้างงานสาขาวิชาใดบ้าง และจะทำให้เกิดการจ้างงานจำนวนเท่าใด หลังจากนั้นจึงกำหนดแผนการผลิตกำลังคนให้ตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว ที่สำคัญการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ควรสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ตามแผนปฏิรูปการอาชีวศึกษาของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๔. เมื่อเปรียบเทียบแผนการเรียนของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๕๑ กับแผนการเรียนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. ๒๕๕๖ จะพบว่าชื่อของรายวิชาสามัญ บางส่วนจะคล้ายกัน เช่น ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ ฯลฯ แต่เมื่อศึกษาในรายละเอียดของสาระ (Content) ของแต่ละวิชาจะพบความแตกต่างในรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เนื่องจากสาระของวิชาสามัญทางด้านอาชีวศึกษา ต้องการวางรากฐาน

ความรู้ความเข้าใจและทักษะต่าง ๆ ในเชิงเทคนิคในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ เพื่อนำผู้เรียนเข้าสู่การเรียนรู้ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานของศาสตร์ต่าง ๆ และมีทักษะในสาขาวิชาชีพที่จะศึกษาได้เป็นอย่างดี ดังนั้น สถานศึกษาทั้งสองสายที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษา จึงต้องร่วมมือกันปรับปรุงสาระในแผนการเรียนและสาระในแผนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อรักษาคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้

๕. ความสำเร็จของการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ขึ้นอยู่กับสภาวะการปฏิบัติงานของผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา และผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพว่าผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพ ตามที่หน่วยงานของรัฐที่เป็นภาคราชการและสถานประกอบการซึ่งเป็นภาคเอกชนต้องการ ดังนั้น หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบด้านการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จึงควรมอบหมายให้กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ไปพิจารณาแก้ไขปัญหาเรื่อง การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งและอัตราเงินเดือนให้เหมาะสมกับสมรรถนะของแรงงานและการพัฒนาสถานประกอบการส่วนใหญ่ให้สามารถกำหนดแผนภูมิการจัดโครงสร้างองค์กร (Organization Chart) ของสถานประกอบการและการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะและสมรรถนะทางวิชาชีพในตำแหน่งต่าง ๆ ในแผนภูมิการจัดโครงสร้างองค์กรของสถานประกอบการที่มีมาตรฐาน

๖. หลักการสำคัญในการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา คือการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนในสถานศึกษาสายสามัญที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือไม่มีสถานศึกษาอาชีวศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ได้เข้าสู่ระบบการอาชีวศึกษาที่เป็นการปูพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่อีกแนวทางหนึ่ง ดังนั้น การจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาเป็นหลัก เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและมีพื้นฐานทางวิชาชีพตามที่หน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการของภาคเอกชนต้องการ

๗. การได้รับวุฒิการศึกษาทั้งประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖ และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นปัจจัยหนึ่งของแรงจูงใจที่ทำให้มีนักเรียนสมัครเข้าร่วมโครงการทวิศึกษาเพิ่มมากขึ้น แต่เพื่อให้การประเมินมาตรฐานวิชาชีพของผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระบบทวิศึกษาและการประกันคุณภาพหลักสูตรเป็นไปโดยถูกต้องตามข้อเท็จจริง ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหนังสือแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) คณะกรรมการภาครัฐร่วมเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ.) และกระทรวงศึกษาธิการ จึงควรกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษา ระบุว่า “ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) หรือ ปวช. (ทวิศึกษา)” ไว้ในใบประกาศนียบัตรที่มอบให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร เพื่อให้สามารถติดตามผลและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และการประกันคุณภาพหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมและ

สนับสนุนนโยบายให้มีผู้แทนจากภาคประชาชนและภาคประชาสังคมเข้าร่วมด้วย นอกเหนือจากการประเมินจากหน่วยงาน/สถานประกอบการและองค์กรภายนอก

๘. สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ควรนำผู้สำเร็จการศึกษาเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน หรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่ทดสอบเพื่อวัดระดับความชำนาญในสาขาอาชีพ ให้เป็นไปตามระดับทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๙. กระทรวงศึกษาธิการควรนำบทเรียนที่ได้รับจากการจัดโครงการศึกษามัธยมผสมอาชีวศึกษาในอดีตเมื่อประมาณ ๒๐ ปีที่แล้ว มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันมิให้เกิดปัญหาในลักษณะเดียวกันอีก

๑๐. รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการส่งเสริมการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เนื่องจากปัจจุบันภาระค่าใช้จ่ายบางส่วน เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดหายานพาหนะและค่าจ้างคนขับรถ ในการรับ-ส่งผู้เรียนจากสถานศึกษาสายสามัญไปยังสถาบันอาชีวศึกษาหรือสถานศึกษาอาชีวศึกษายังเป็นภาระของผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษาที่มีภาระงานเพิ่มขึ้นในการสอนนักเรียนจากสถานศึกษาสายสามัญที่เข้าร่วมโครงการ

๑๑. รัฐบาลควรสนับสนุนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาคเอกชนได้มีโอกาสร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษากับสถานศึกษาสายสามัญ โดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายส่วนเกินให้แก่สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนแทนผู้ปกครองนักเรียน เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาครัฐที่เข้าร่วมจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา และเพื่อเป็นการเยียวยาผลกระทบต่อสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาคเอกชนที่มีจำนวนนักศึกษาลดน้อยลง

๑๒. การขยายผลการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศ กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยอาจจัดให้มีโครงการนำร่องในแต่ละพื้นที่เพื่อประเมินผลโครงการ ปรับปรุงและพัฒนาโครงการ แล้วจึงค่อยขยายผล โดยต้องคำนึงถึงความพร้อมและความเหมาะสมในการดำเนินการทั้งในส่วนของสถานที่ งบประมาณ ครู บุคลากรอาชีวศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมทั้งสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมด้วย และตัวชี้วัดที่สำคัญที่สุดคือสภาวะการมีงานทำของผู้ที่สำเร็จการศึกษา

๑๓. รัฐบาลควรเร่งรัดให้กระทรวงศึกษาธิการออกระเบียบเกี่ยวกับการใช้เงินในโครงการทวิศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสองสายปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

บรรณานุกรม

หนังสือ

ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี, สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี พ.ศ. ๒๕๕๗. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี, ๒๕๕๗.

อาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ร่วมกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๗. คู่มือแนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนคู่ขนาน รูปแบบผสมหน่วยกิต หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. พิมพ์ที่ หจก. โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา จังหวัดขอนแก่น, ๒๕๕๘.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา). พิมพ์โดย หจก. ส.ศรีวิไล กรุงเทพฯ ๑๐๒๓๐, ๒๕๕๘.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, แนวทางดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล-จนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙). ก

รายงานการวิจัย และรายงานการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. “การขับเคลื่อนการปฏิรูปการอาชีวศึกษา สู่ออาชีวศึกษาทวิภาคี”. เสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ, ม.ม.ป.

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕.

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการกำหนดมาตรการช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนเป็นเงินอุดหนุนรายบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๑๙๒ ง ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๘

เอกสารไม่ตีพิมพ์

บันทึกการประชุมคณะกรรมการการศึกษาแนวทางการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา และการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๙.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. เอกสารนำเสนอและคำบรรยาย “สถานการณ์ด้านการอาชีวศึกษาเอกชน”, วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘.

เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารนำเสนอและคำบรรยาย “แนวทางการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘” สืบเนื่องจากเว็บไซต์ของกระทรวงศึกษาธิการ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แนวทาง
การจัดการศึกษาเรียนรู้
หลักสูตรอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

โดย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
กระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
● ความเป็นมา	๑
● วัตถุประสงค์	๑
● การจัดการศึกษาวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๒
- ลักษณะที่ ๑	๒
- ลักษณะที่ ๒	๓
- ลักษณะที่ ๓	๓
● การเรียนแบบสะสมหน่วยกิต	๓
บทที่ ๒ การโอนผลการเรียนเข้าสู่หลักสูตรการอาชีวศึกษา	๔
● ตารางการเทียบรายวิชาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาพื้นฐาน กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ หมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี	๖
● ตารางการเทียบรายวิชาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาบังคับ กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ หมวดวิชาทักษะชีวิต และหมวดวิชาเลือกเสรี	๘
บทที่ ๓ การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)	๑๐
● การสมัครเข้าเป็นนักเรียน	๑๐
● การเป็นนักเรียน	๑๐
● โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	๑๑
- หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช ๒๕๕๖	๑๒
- หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑	๑๒
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
- หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑	๑๔
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
● แนวคิดระบบการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษา	๑๖
- การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน	๑๖
- การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา	๑๗
- การจัดการเรียนการสอน	๑๗
- การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา	๑๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- ตัวอย่างแผนการเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย	๑๙
- การวัดและประเมินผล	๒๒
- การโอนผลการเรียน	๒๒
- การสำเร็จการศึกษา	๒๓
- การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ	๒๓
- การประกันคุณภาพหลักสูตร	๒๔
● การกิจและบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)	๒๕

ภาคผนวก

● หนังสือ สำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๔.๗/๑๖๐ เรื่อง การรับรองคุณวุฒิ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๘	๒๗
● สรุปสาขาวิชาและสาขางาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖	๒๘
● ตัวอย่าง ใบสมัครเข้าเรียนการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)	๓๓
● แนวทางการเทียบมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาพื้นฐาน กับรายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ หมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี	๓๒
● แนวทางการเทียบมาตรฐานการเรียนรู้รายวิชาหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาบังคับ กับรายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ หมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี	๓๘
● คณะทำงานและบรรณานุกรม	๑๕๕

บทที่ ๑ บทนำ

● ความเป็นมา

สืบเนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการผลิตผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อรองรับการจ้างงาน ทั้งภาครัฐกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวในทุกภาคส่วน กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผลิตกำลังคนจำเป็นอย่างยิ่งต้องเร่งประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ให้นักเรียนได้หันมาสนใจเรียนทางด้านอาชีพซึ่งมีตลาดรองรับอย่างแน่นอนให้มากขึ้น แต่เนื่องจากสภาพปัจจุบันค่านิยมของผู้ปกครองและผู้เรียนมุ่งที่จะสนับสนุนให้มีการเรียนสายสามัญเพื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้ขาดกำลังคนในภาคแรงงานเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะให้มีการจัดการศึกษาหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมีธยมศึกษาตอนปลายควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันที การจัดการอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายมีช่องทางหนึ่งที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับตลาดแรงงาน สามารถผลิตกำลังคนในระดับฝีมือที่ได้มาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงจัดให้มีการจัดการอาชีวศึกษาอย่างหลากหลายยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพให้แก่ประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัด ความสนใจ และสามารถเข้าถึงการอาชีวศึกษาได้ง่ายขึ้น โดยการขยายวิชาชีพและกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบการจัดการอาชีวศึกษาให้ชัดเจน ทัวถึง และรวดเร็วขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนควบคู่กันไปทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เมื่อเรียนครบตามหลักสูตร ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและหลักสูตรสายอาชีพไปพร้อมกัน ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดการจัดการเรียนการสอนโดยการทำควบคู่กันร่วมมือกันในการจัดการเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษาที่เปิดสอนมัธยมศึกษากับสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

● วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาแก่ประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจ
๒. เพื่อขยายกลุ่มเป้าหมายไปสู่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการเข้าสู่หลักสูตรอาชีวศึกษา
๓. เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนควบคู่ไปกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

● การจัดการศึกษาวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ซึ่งดำเนินการปฏิรูปการศึกษาทั้งด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียน มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความถนัด ความสนใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีลักษณะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ เพื่อนำมาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยยึดส่วนรวมเป็นหลัก รวมทั้งปลูกฝังค่านิยมที่พึงงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น ๓ ระดับ คือ

๑. การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
๒. การศึกษาระดับประถมศึกษา
๓. การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ
 - ๓.๑ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 - ๓.๒ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งระดับเป็น ๒ ประเภท คือ
 - ๓.๒.๑ ประเภทสามัญศึกษา
 - ๓.๒.๒ ประเภทอาชีวศึกษา

สำหรับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ถูกแบ่งการศึกษาออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้ประเภทสามัญศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเภทอาชีวศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากสภาวะการณ์ปัจจุบันที่ต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกคนในสังคมต้องพยายามปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ จึงทำให้สังคมหันมาให้ความสนใจกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการศึกษามากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอาชีวศึกษา ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการทั้งในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ กอปรกับรัฐบาล โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อต้องการให้นักเรียนสนใจเรียนสายอาชีพมากขึ้น เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถทำงานได้ทันที ดังนั้นเพื่อเป็นการสนองนโยบายดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดให้ดำเนินการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน ๓ ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ ๑	<p>ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จบแล้วได้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คือ</p> <p>รูปแบบที่ ๑ บุคลากรจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ไปสอนที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>รูปแบบที่ ๒ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานส่งนักเรียนมาเรียนที่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา</p>
--------------------	---

ลักษณะที่ ๒	<p>ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรียนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่เน้นวิชาชีพตามหลักสูตรจบแล้วได้วุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายมี ๒ รูปแบบ คือ</p> <p>รูปแบบที่ ๑ นักเรียนเรียนรายวิชาเพิ่มเติมจากรายวิชาชีพหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. ๒๕๕๖ และต้องลงทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) อีกอย่างน้อย ๑ ภาคเรียน จึงจะได้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. ๒๕๕๖</p> <p>รูปแบบที่ ๒ นักเรียนเรียนรายวิชาเพิ่มเติมจากรายวิชาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)</p>
ลักษณะที่ ๓	<p>ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่นำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาจัดการเรียนการสอน จบแล้วได้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นสถานศึกษาที่เลือก ทั้งนี้ ในการเปิดสอนนั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การขอเปิดสอนหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>

● การเรียนแบบสะสมหน่วยกิต

การจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ให้สามารถผลิตกำลังคนได้ตามเป้าหมายของประเทศรวมทั้งมีทักษะฝีมือที่ได้มาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงเห็นสมควรปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาให้มีความหลากหลาย เหมาะสม เพื่อเพิ่มโอกาสในการศึกษาด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจ ในการเข้าศึกษาอาชีวศึกษาได้มากยิ่งขึ้นต้องขยายวิธีการและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเพิ่มโอกาสให้สามารถเข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาได้อย่างชัดเจน ทั้งถึงและรวดเร็ว นับเป็นทางเลือกสำหรับประชาชนผู้สนใจ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. ๑-๓) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. ๔-๖) ที่มีความประสงค์จะเพิ่มพูนหรือสะสมความรู้ ทักษะและเตรียมตัวที่จะเข้าศึกษาในระดับอาชีวศึกษาต่อไป

การเรียนรายวิชาสะสมหน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาระยะสั้น รายวิชาเตรียม ปวช. และรายวิชาเตรียม ปวส. จะเป็นแนวทางหนึ่งในการเพิ่มโอกาสทางด้านอาชีวศึกษาให้กับผู้สนใจ นักเรียนที่เรียนในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้มีโอกาสศึกษาในหลักสูตรอาชีวศึกษาตามความถนัดและความสนใจ โดยสามารถนำผลการเรียนจากรายวิชาดังกล่าว มาขอโอนเพื่อนับจำนวนหน่วยกิตสะสมภายหลังจากที่ได้สมัครเข้าเรียนและขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเป็นนักศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) กับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

บทที่ ๒ การโอนผลการเรียน เข้าสู่หลักสูตร การอาชีวศึกษา

การโอนผลการเรียนจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาพื้นฐาน และจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาบังคับ เข้าสู่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ หมวดวิชาทักษะชีวิต และหมวดวิชาเลือกเสรี มีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

๑. วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เปรียบเทียบกับจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา หมวดวิชาทักษะชีวิต ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖

๒. พิจารณาแนวทางการเทียบรายวิชาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ พ.ศ. ๒๕๕๖ คือ ต้องเป็นรายวิชา หรือกลุ่มวิชาที่มีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกัน ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐ และมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่าหน่วยกิตของรายวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตร โดยมีแนวทางในการพิจารณาได้หลายกรณี ดังนี้

๓. การโอนผลการเรียนรายวิชา รายวิชาที่นำมาขอโอนผลการเรียนจะต้องเป็นรายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียนไม่ต่ำกว่า ๒.๐ กรณีที่ได้ระดับผลการเรียนต่ำกว่า ๒.๐ ให้สถานศึกษาที่รับโอนผลการเรียนทำการประเมินใหม่ ถ้ามีผลตามเกณฑ์มาตรฐานแล้วจึงรับโอนรายวิชานั้น รายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียนตั้งแต่ ๒.๐ ขึ้นไป สถานศึกษาจะรับโอนผลการเรียนหรือจะทำการประเมินใหม่แล้วจึงรับโอนรายวิชานั้นก็ได้

กรณีมีการประเมินใหม่ ระดับผลการเรียนให้เป็นไปตามที่ได้จากการประเมินใหม่ แต่ต้องไม่สูงไปกว่าเดิม

๔. การให้ระดับผลการเรียนเฉพาะรายวิชา ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังนี้

- ๔.๐ หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม
- ๓.๕ หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
- ๓.๐ หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี
- ๒.๕ หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์พอใช้
- ๒.๐ หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์พอใช้
- ๑.๕ หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์อ่อน
- ๑.๐ หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก
- ๐ หมายถึง ผลการเรียนตก

ตารางการเทียบรายวิชา
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
รายวิชาพื้นฐานกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖
หมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ๖ นก.	กลุ่มวิชาภาษาไทย	๓ นก.
	๒๐๐๐-๑๑๐๑ ภาษาไทยพื้นฐาน	๒-๐-๒
	๒๐๐๐-๑๑๐๒ ภาษาไทยเพื่ออาชีพ *	๑-๐-๑
	๒๐๐๐-๑๑๐๔ การพูดในงานอาชีพ *	๑-๐-๑
	๒๐๐๐-๑๑๐๕ การเขียนในงานอาชีพ *	๑-๐-๑
	๒๐๐๐-๑๑๐๖ ภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์	๑-๐-๑
	หมายเหตุ * หมายถึง นำไปเทียบเป็นรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ ๖ นก.	กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ	๖ นก.
	๒๐๐๐-๑๒๐๑ ภาษาอังกฤษในชีวิตจริง ๑	๒-๐-๒
	๒๐๐๐-๑๒๐๒ ภาษาอังกฤษในชีวิตจริง ๒	๒-๐-๒
	๒๐๐๐-๑๒๐๕ การอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในชีวิตประจำวัน	๐-๒-๑
	๒๐๐๐-๑๒๐๖ การเขียนในชีวิตประจำวัน	๐-๒-๑
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ๖ นก.	กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์	๔ นก.
	๒๐๐๐-๑๓๐๑ วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	๑-๒-๒
	๒๐๐๐-๑๓๐๒ วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพช่างอุตสาหกรรม **	๑-๒-๒
	๒๐๐๐-๑๓๐๓ วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพธุรกิจและบริการ **	๑-๒-๒
	๒๐๐๐-๑๓๐๔ วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพศิลปกรรม **	๑-๒-๒
	๒๐๐๐-๑๓๐๕ วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม **	๑-๒-๒
	๒๐๐๐-๑๓๐๖ โครงการงานวิทยาศาสตร์ *	๐-๒-๑
	หมายเหตุ * หมายถึง นำไปเทียบเป็นรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี ** หมายถึง เลือกตามสาขาวิชาที่เรียนเพื่อนำไปเทียบเป็นรายวิชา ในหมวดวิชาทักษะชีวิต	

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ๖ นก.	<p>กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ ๔ นก.</p> <p>๒๐๐๐-๑๔๐๑ คณิตศาสตร์พื้นฐาน ๒-๐-๒</p> <p>๒๐๐๐-๑๔๐๒ คณิตศาสตร์พื้นฐานอาชีพ * ๒-๐-๒</p> <p>๒๐๐๐-๑๔๐๓ คณิตศาสตร์พื้นฐานอุตสาหกรรม ๑ ** ๒-๐-๒</p> <p>๒๐๐๐-๑๔๐๕ เรขาคณิตวิเคราะห์และแคลคูลัสเบื้องต้น ** ๒-๐-๒</p> <p>๒๐๐๐-๑๔๐๖ คณิตศาสตร์พหุคูณกรรม ** ๒-๐-๒</p> <p>๒๐๐๐-๑๔๐๗ คณิตศาสตร์เพื่อการออกแบบ ** ๒-๐-๒</p> <p>หมายเหตุ * หมายถึง นำไปเทียบเป็นรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี ** หมายถึง เลือกตามสาขาวิชาที่เรียนเพื่อนำไปเทียบเป็นรายวิชา ในหมวดวิชาทักษะชีวิต</p>
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ๘ นก.	<p>กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ๓ นก.</p> <p>๒๐๐๐-๑๕๐๑ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ๒-๐-๒</p> <p>๒๐๐๐-๑๕๐๒ ทักษะชีวิตและสังคม * ๒-๐-๒</p> <p>๒๐๐๐-๑๕๐๓ ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ไทย * ๒-๐-๒</p> <p>๒๐๐๐-๑๕๐๗ ประวัติศาสตร์ชาติไทย ๑-๐-๑</p> <p>หมายเหตุ * หมายถึง นำไปเทียบเป็นรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี</p>
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา ๓ นก.	<p>กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ๒ นก.</p> <p>๒๐๐๐-๑๖๐๓ การออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้าง สมรรถภาพในการทำงาน ๐-๒-๑</p> <p>๒๐๐๐-๑๖๐๖ การจัดระเบียบชีวิตเพื่อความสุข ๑-๐-๑</p>
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ๓ นก.	-
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี ๓ นก.	-
จำนวนหน่วยกิตรวม ๔๑ หน่วยกิต	<p>รวม หมวดวิชาทักษะชีวิต ๒๒ หน่วยกิต</p> <p>หมวดวิชาเลือกเสรี ๑๐ หน่วยกิต</p>

ตารางการเทียบรายวิชา
หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาบังคับ
กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ หมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี

หลักสูตรการศึกษานอกระบบ พุทธศักราช ๒๕๕๑	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖
วิชาภาษาไทย พท๓๑๐๐๑ ภาษาไทย ๕ นก.	กลุ่มวิชาภาษาไทย ๓ นก. ๒๐๐๐-๑๑๐๑ ภาษาไทยพื้นฐาน ๒-๐-๒ ๒๐๐๐-๑๑๐๒ ภาษาไทยเพื่ออาชีพ ๑-๐-๑ ๒๐๐๐-๑๑๐๔ การพูดในงานอาชีพ * ๑-๐-๑ ๒๐๐๐-๑๑๐๕ การเขียนในงานอาชีพ * ๑-๐-๑ หมายเหตุ * หมายถึง นำไปเทียบเป็นรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี
วิชาภาษาต่างประเทศ พต๓๑๐๐๑ ภาษาอังกฤษเพื่อชีวิต ๕ นก. และสังคม	กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ ๖ นก. ๒๐๐๐-๑๒๐๑ ภาษาอังกฤษในชีวิตจริง ๑ ๒-๐-๒ ๒๐๐๐-๑๒๐๒ ภาษาอังกฤษในชีวิตจริง ๒ ๒-๐-๒ ๒๐๐๐-๑๒๐๕ การอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในชีวิตประจำวัน ๐-๒-๑ หมายเหตุ ต้องเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศเพิ่มในกลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก อีก ๑ รายวิชา จำนวน ๑ หน่วยกิต
วิชาวิทยาศาสตร์ พว๓๑๐๐๑ วิทยาศาสตร์ ๕ นก.	กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ๔ นก. ๒๐๐๐-๑๓๐๑ วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ๑-๒-๒ ๒๐๐๐-๑๓๐๒ วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพ ช่างอุตสาหกรรม *** ๑-๒-๒ ๒๐๐๐-๑๓๐๓ วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพธุรกิจ และบริการ ** ๑-๒-๒ ๒๐๐๐-๑๓๐๔ วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพศิลปกรรม ** ๑-๒-๒ ๒๐๐๐-๑๓๐๕ วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม ** ๑-๒-๒ ๒๐๐๐-๑๓๐๖ โครงการงานวิทยาศาสตร์ * ๐-๒-๑ หมายเหตุ * หมายถึง นำไปเทียบเป็นรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี ** หมายถึง เลือกตามสาขาวิชาที่เรียนเพื่อนำไปเทียบเป็นรายวิชา ในหมวดวิชาทักษะชีวิต *** หมายถึง กรณีเรียนประเภทวิชาอุตสาหกรรม ต้องเรียนเพิ่ม
วิชาคณิตศาสตร์ พค๓๑๐๐๑ คณิตศาสตร์ ๕ นก.	กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ ๔ นก. ๒๐๐๐-๑๔๐๑ คณิตศาสตร์พื้นฐาน ๒-๐-๒ ๒๐๐๐-๑๔๐๒ คณิตศาสตร์พื้นฐานอาชีพ ๒-๐-๒ หมายเหตุ กรณีเรียนประเภทวิชาอุตสาหกรรม ให้เรียนรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน วิชาชีพเพิ่มเติมตามเงื่อนไข ของหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษานอกระบบ พุทธศักราช ๒๕๕๑		หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖	
วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ทช๓๑๐๐๒ สุขศึกษา พลศึกษา ๒ นก.	๒ นก.	กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ๒๐๐๐-๑๖๐๓ การออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้าง สมรรถภาพในการทำงาน ๒๐๐๐-๑๖๐๖ การจัดระเบียบชีวิตเพื่อความสุข	๒ นก. ๐-๒-๑ ๑-๐-๑
วิชาสังคมศึกษา สศ๓๑๐๐๑ สังคมศึกษา ๓ นก.	๓ นก.	กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ๒๐๐๐-๑๕๐๒ ทักษะชีวิตและสังคม * ๒๐๐๐-๑๕๐๗ ประวัติศาสตร์ชาติไทย	๓ นก. ๒-๐-๒ ๑-๐-๑
ศาสนาและหน้าที่พลเมือง สศ๓๑๐๐๒ ศาสนาและหน้าที่พลเมือง ๒ นก.	๒ นก.	๒๐๐๐-๑๕๐๑ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม หมายเหตุ * หมายถึง นำไปเทียบเป็นรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี	๒-๐-๒-
การพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม ๑ นก.	๑ นก.		
ทักษะการขยายอาชีพ อช๓๑๐๐๒ ทักษะการขยายอาชีพ ๔ นก.	๔ นก.	โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ๒๕๐๑-๒๕๐๑ โครงการ	* - * - ๕
พัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง ๒ นก.	๒ นก.	-	
ทักษะการเรียนรู้ ทร๓๑๐๐๑ ทักษะการเรียนรู้ ๕ นก.	๕ นก.	วิชาเลือกเสรี ๒๐๐๐*๙๓๐๑ ทักษะการเรียนรู้ * หมายเหตุ * หมายถึง รายวิชาพัฒนาเพิ่มเติม นำไปเทียบเป็นรายวิชา ในหมวดวิชาเลือกเสรี	๒-๐-๒
ช่องทางการขยายอาชีพ ๒ นก.	๒ นก.	-	
วิชาเศรษฐกิจพอเพียง ทช๓๑๐๐๑ เศรษฐกิจพอเพียง ๑ นก.	๑ นก.	๒๐๐๐*๙๕๐๑ เศรษฐกิจพอเพียง หมายเหตุ * หมายถึง รายวิชาพัฒนาเพิ่มเติม นำไปเทียบเป็นรายวิชา ในหมวดวิชาเลือกเสรี	๑-๐-๑
ศิลปศึกษา ทช๓๑๐๐๓ ศิลปศึกษา ๒ นก.	๒ นก.	๒๐๐๐*๙๕๐๒ ศิลปศึกษา หมายเหตุ * หมายถึง รายวิชาพัฒนาเพิ่มเติม นำไปเทียบเป็นรายวิชา ในหมวดวิชาเลือกเสรี	๒-๐-๒
จำนวนหน่วยกิตรวม ๔๔ หน่วยกิต		รวม หมวดวิชาทักษะชีวิต ๒๑ หน่วยกิต หมวดวิชาชีพ ๔ หน่วยกิต โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ หมวดวิชาเลือกเสรี ๑๙ หน่วยกิต	

บทที่ ๓

การจัดการศึกษาเรียนร่วม หลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

● การสมัครเข้าเป็นนักเรียน

ผู้เข้าเรียนตามโครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ หรือเทียบเท่า และต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนด ดังต่อไปนี้

๑. มีความประพฤติเรียบร้อย
๒. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน
๓. มีภูมิสำเนาเป็นหลักแหล่งหรือมีหลักฐานของทางราชการในลักษณะเดียวกันมาแสดง
๔. มีความเคารพ เลื่อมใส ศรัทธาต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
๕. มีเจตคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
๖. เป็นนักเรียนในสังกัดสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๗. ผู้เข้าเรียนโครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ รูปแบบ วิธีการเรียนเป็นอย่างดี และยอมรับการจัดการอาชีวศึกษาตามแบบทวิศึกษาเป็นอย่างดี

ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสมของโครงการ โดยผู้สมัครเข้าเรียนตามโครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ต้องแจ้งความประสงค์ในการสมัครเรียน อย่างน้อยตามแบบที่กำหนดแนบท้ายภาคผนวกนี้

● การเป็นนักเรียน

๑. ผู้เข้าเรียนชั้นทะเบียนเป็นนักเรียนในสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการสำเร็จการศึกษาตามวันและเวลาที่สถานศึกษากำหนด โดยชำระเงินค่าธรรมเนียมต่างๆ ตามที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือสถานศึกษากำหนด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เสร็จสิ้นก่อนวันเปิดภาคเรียน โดยมีผู้ปกครองซึ่งสถานศึกษาเชื่อถือมาให้คำรับรองและทำหนังสือมอบตัว

๒. สถานศึกษาจัดการปฐมนิเทศให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้ทราบแนวทางและกฎเกณฑ์ต่างๆ ในการเรียน

๓. สถานศึกษาออกบัตรประจำตัวให้แก่ นักเรียน โดยบัตรประจำตัวต้องระบุเลขที่ ชื่อสถานศึกษา รหัสสถานศึกษา ชื่อ ชื่อสกุลนักเรียน รหัสประจำตัวนักเรียน เลขประจำตัวประชาชน วันออกบัตร วันหมดอายุ ลายมือชื่อ หัวหน้าสถานศึกษา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน และให้มีรูปถ่ายครึ่งตัวของนักเรียน หน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาสีดำ แต่งเครื่องแบบนักเรียน ถ่ายไว้ไม่เกิน ๖ เดือน ติดลงในบัตร ให้มีลายมือชื่อของนักเรียน และประทับตราของสถานศึกษาที่มุมใดมุมหนึ่งของรูปถ่ายนักเรียน โดยให้ติดที่รูปถ่ายบางส่วน

บัตรประจำตัวนี้ให้มีอายุเท่ากับระยะเวลาที่มีสภาพนักเรียนในสถานศึกษาแห่งนั้น แต่ต้องไม่เกิน ๓ ปี นับแต่วันออกบัตร ถ้าบัตรประจำตัวหมดอายุในระหว่างที่ยังมีสภาพนักเรียน ก็ให้สถานศึกษา ต่ออายุบัตรเป็นปีๆ ไป

● โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

๑. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช ๒๕๕๖

หลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มุ่งให้ความสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ หรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้นๆ ในการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นผลดีผู้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในระดับฝีมือ มีสมรรถนะที่สามารถปฏิบัติงานอาชีพได้จริง มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของเศรษฐกิจและสังคม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข และพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ พร้อมกันนี้ยังเป็นหลักสูตรที่สำนักงาน ก.พ. ได้พิจารณาแล้วมีมติรับรองคุณวุฒิตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าอาจบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่ง ที่ ก.พ. กำหนดว่าคุณวุฒิดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ในอัตราเงินเดือนต่างๆ โดยโครงสร้างหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกอบด้วยประเภทวิชา ดังนี้

- ๑.๑ ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
- ๑.๒ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
- ๑.๓ ประเภทวิชาศิลปกรรม
- ๑.๔ ประเภทวิชาคหกรรม
- ๑.๕ ประเภทวิชาเกษตรกรรม
- ๑.๖ ประเภทวิชาประมง
- ๑.๗ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- ๑.๘ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
- ๑.๙ ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

นอกจากนี้ ในแต่ละประเภทวิชาแบ่งเป็นสาขาวิชาและสาขางาน รายละเอียดตามภาคผนวก

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช ๒๕๕๖

รายวิชา	หน่วยกิต
๑. หมวดวิชาทักษะชีวิต	ไม่น้อยกว่า ๒๒ นก.
๑.๑ กลุ่มวิชาภาษาไทย	ไม่น้อยกว่า ๓ นก.
๑.๒ กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ	ไม่น้อยกว่า ๖ นก.
๑.๓ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์	ไม่น้อยกว่า ๔ นก.
๑.๔ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า ๔ นก.
๑.๕ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ไม่น้อยกว่า ๓ นก.
๑.๖ กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา	ไม่น้อยกว่า ๒ นก.
๒. หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า ๗๑ นก.
๒.๑ กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน	ไม่น้อยกว่า ๑๘ นก.
๒.๒ กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ	๒๔ นก.
๒.๓ กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า ๒๑ นก.
๒.๔ ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ	๔ นก.
๒.๕ โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ	๔ นก.
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า ๑๐ นก.
๔. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์	
รวม	ไม่น้อยกว่า ๑๐๓ นก.

๒. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

๒.๑ รายวิชาพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สถานศึกษาจัดรายวิชาพื้นฐานตาม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมจำนวน ๔๑ หน่วยกิต โดยวางแผนการจัดรายวิชาพื้นฐาน ดังนี้

๒.๑.๑ รายวิชาพื้นฐานที่เทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่รายวิชาในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชาทักษะชีวิตตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ จำนวน ๒๒ หน่วยกิต การจัดการรายวิชาพื้นฐานกลุ่มนี้ให้พิจารณาถึงมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๒.๑.๒ รายวิชาพื้นฐานที่เทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่รายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ จำนวน ๑๐ หน่วยกิต การจัดการรายวิชาพื้นฐานกลุ่มนี้ให้พิจารณาถึงมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๒.๒ รายวิชาเพิ่มเติม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สถานศึกษา ต้องจัดรายวิชาเพิ่มเติม รวมไม่น้อยกว่า ๔๐ หน่วยกิต โดยวางแผนการจัดดังนี้

๒.๒.๑ รายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และ/หรือจุดเน้นของ สถานศึกษา (ถ้ามี)

๒.๒.๒ รายวิชาเพิ่มเติมในกรณีที่ต้องการวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางานใด ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ให้นำรายวิชาในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ๗๑ หน่วยกิต ไปจัดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำหนด รายวิชา ได้แก่ ชื่อรายวิชา จุดประสงค์ เนื้อหารายวิชา และชั่วโมงเรียน เป็นไปตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ การคิดค่าหน่วยกิตเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ คือ ๔๐ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต แต่จำนวนหน่วยกิตรายวิชาต้องไม่น้อยกว่ารายวิชาในโครงสร้างของหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖

๒.๓ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามโครงสร้างเวลาเรียนในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ๓๖๐ ชั่วโมง/๓ ปี โดยจัดให้เรียนทุกภาคเรียนปกติ ภาคเรียนละ ๓ ชั่วโมง/สัปดาห์

**โครงสร้างหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)**

รายวิชา	หน่วยกิต
๑. รายวิชาพื้นฐาน	๔๑ นก.
๑.๑ ภาษาไทย	๖ นก.
๑.๒ ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	๖ นก.
๑.๓ วิทยาศาสตร์	๖ นก.
๑.๔ คณิตศาสตร์	๖ นก.
๑.๕ สังคมศึกษา	๘ นก.
๑.๖ สุขศึกษาและพลศึกษา	๓ นก.
๑.๗ ศิลปะ	๓ นก.
๑.๘ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๓ นก.
๒. รายวิชาเพิ่มเติม (ไม่น้อยกว่า ๔๐ นก.)	
๒.๑ รายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และ หรือจุดเน้นของสถานศึกษา	(... นก.)
๒.๒ รายวิชาเพิ่มเติมจัดตามหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ หลักสูตร ปวช. ๑) กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน ๒) กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ ๓) กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก ๔) ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ ๕) โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ	(ไม่น้อยกว่า ๗๑ นก.)
๓. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (๓๖๐ ชั่วโมง)	
รวม	ไม่น้อยกว่า ๑๑๒ นก.

๓. หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

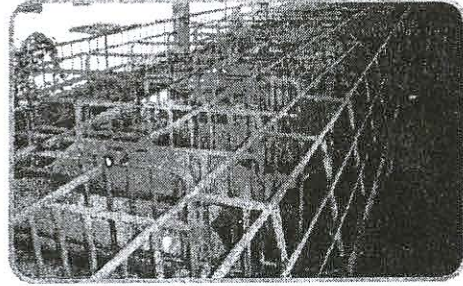
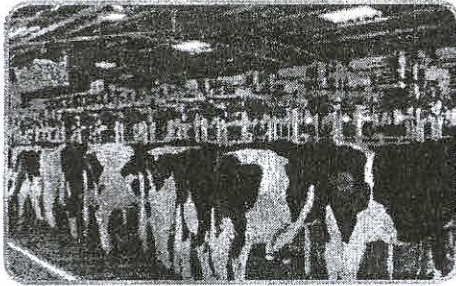
๓.๑ กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรายวิชาตามโครงสร้างและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ รวมไม่น้อยกว่า ๗๖ หน่วยกิต ประกอบด้วย รายวิชาบังคับไม่น้อยกว่า ๔๔ หน่วยกิต และรายวิชาเลือก ไม่น้อยกว่า ๓๒ หน่วยกิต รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน ๒๐๐ ชั่วโมง

๓.๒ รายวิชาบังคับ ไม่น้อยกว่า ๔๔ หน่วยกิต สามารถเทียบรายวิชาและโอนผลการเรียนเข้าสู่หมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรีในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ตามแนวทางการโอนผลการเรียน

๓.๓ กำหนดให้เรียนเพิ่มรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ จำนวน ๑ หน่วยกิต เพื่อให้สามารถเทียบโอนรายวิชาและจำนวนหน่วยกิตเข้าสู่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ได้ครบตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดให้เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตร จำนวน ๖ หน่วยกิต

๓.๔ กำหนดให้มีการเทียบโอนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน ๒๐๐ ชั่วโมง เข้าสู่กิจกรรมเสริมหลักสูตรในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖

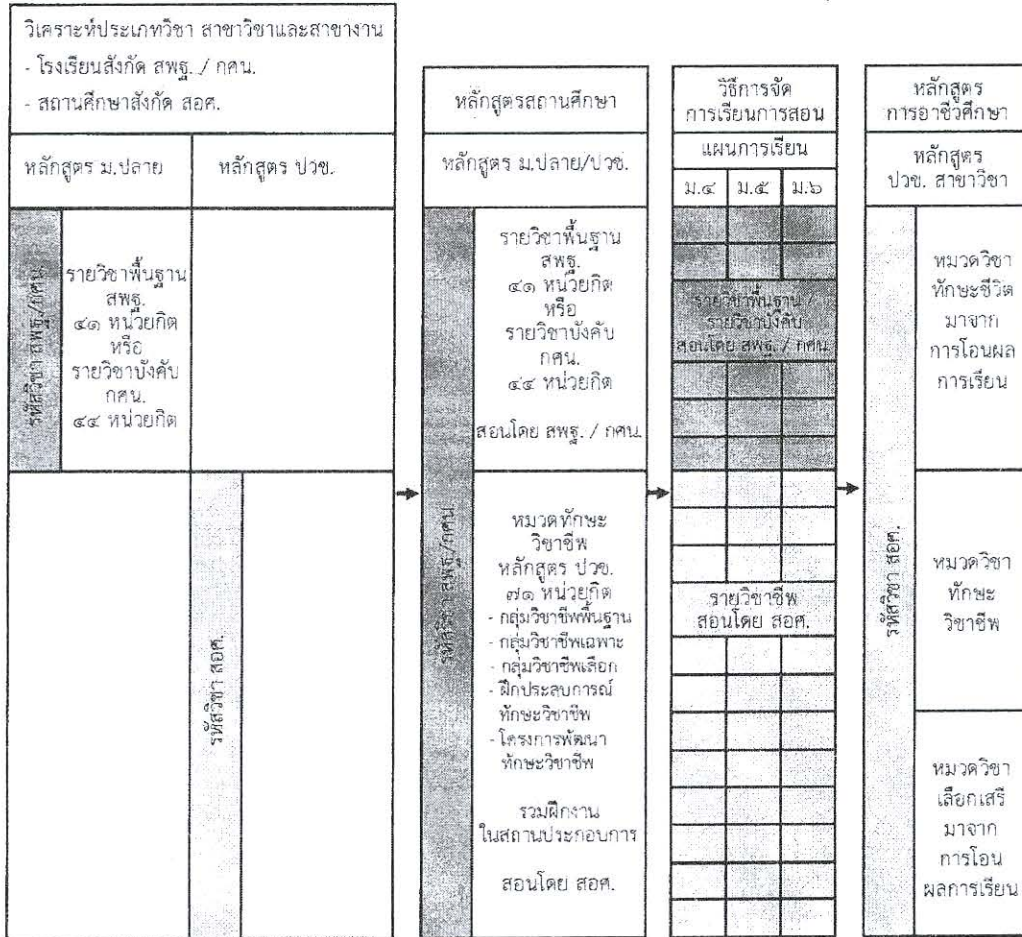
๓.๕ กำหนดเงื่อนไขการจบหลักสูตร ต้องเป็นไปตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาของทั้งสองหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

รายวิชา	หน่วยกิต
๑. รายวิชาบังคับ	๔๔ นก.
ภาษาไทย	๕ นก.
ภาษาอังกฤษเพื่อชีวิตและสังคม	๕ นก.
คณิตศาสตร์	๕ นก.
วิทยาศาสตร์	๕ นก.
สุขศึกษา พลศึกษา	๒ นก.
สังคมศึกษา	๓ นก.
ศาสนาและหน้าที่พลเมือง	๒ นก.
การพัฒนาตนเองชุมชน สังคม	๑ นก.
ทักษะการขยายอาชีพ	๔ นก.
พัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง	๒ นก.
ทักษะการเรียนรู้	๕ นก.
ช่องทางการขยายอาชีพ	๒ นก.
เศรษฐกิจพอเพียง	๑ นก.
ศิลปศึกษา	๒ นก.
๒. รายวิชาเลือก	๗๒ นก.
หมวดวิชาทักษะวิชาชีพตามหลักสูตร ปวช. อาชีวศึกษา	
กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน	๑๘ นก.
กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ	๒๔ นก.
กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก	๒๑ + ๑ (ภาษาอังกฤษ)
ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ	๔ นก.
โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ	๔ นก.
๓. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชม.	
รวมไม่น้อยกว่า	๑๑๖ นก.

● แนวคิดระบบการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษา

๑. การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ร่วมกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานความจำเป็นและความต้องการของชุมชน จังหวัดและภูมิภาค เพื่อกำหนดประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง และความต้องการของท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์อาชีพจากข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ หรือผู้เชี่ยวชาญในอาชีพ เพื่อกำหนดสมรรถนะ อันเป็นคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาที่ตลาดแรงงานต้องการ

๒. การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา

หลังจากได้มีการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางานเป็นที่เหมาะสมแล้ว คณะกรรมการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ร่วมกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะมีการนำโครงสร้างหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มาบูรณาการเป็นหลักสูตรสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือหลักสูตรสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามโครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

๓. การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดการเรียนรู้ในสองสถานศึกษา โดยเรียนรายวิชาหมวดวิชาทักษะชีวิตในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเรียนรายวิชาหมวดวิชาทักษะวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแผนการเรียนที่บูรณาการ ตามตัวอย่างแผนการเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) หน้า ๑๙-๒๑ และได้รับการบริการด้านการศึกษาจากครูอย่างมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์จริง ให้ความสำคัญกับห้องปฏิบัติการ ฟาร์ม เครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุฝึกและครุภัณฑ์ มาตรฐานตามที่สาขาวิชากำหนด และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งให้มีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

๔. การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา

หลังจากจัดการเรียนการสอนในสองสถานศึกษาตามโครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) แล้ว สถานศึกษาจะส่งผลการเรียนรายวิชาเมื่อเสร็จสิ้นปีการศึกษา ส่งกันและกันตามข้อตกลง ในกรณีนี้ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะต้องวางแผนดำเนินการเทียบและโอนผลการเรียนรายวิชาพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือรายวิชาบังคับของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เข้าสู่รายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ในตารางเทียบรายวิชา ในบทที่ ๒ พร้อมทั้งจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพให้ครบตามโครงสร้างหลักสูตร ตามเงื่อนไขของการตัดสินผลการเรียนเพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ และนักเรียนต้องผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

ตัวอย่าง
แผนการเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

โครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา
และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕/๒๕๕๙							
ภาคเรียนที่ ๑				ภาคเรียนที่ ๒			
รหัสวิชา	รายวิชา/กิจกรรม	น.ก	ชม.	รหัสวิชา	รายวิชา/กิจกรรม	น.ก	ชม.
วิชาพื้นฐาน				วิชาพื้นฐาน			
ท๓๒๑๑๑	ภาษาไทย ๓	๑	๕๐	ท๓๒๑๑๒	ภาษาไทย ๕	๑	๕๐
ค๓๒๑๑๑	คณิตศาสตร์ ๓	๑	๕๐	ค๓๒๑๑๒	คณิตศาสตร์ ๕	๑	๕๐
ว๓๒๑๑๑	วิทยาศาสตร์ ๓	๑	๕๐	ว๓๒๑๑๒	วิทยาศาสตร์ ๕	๑	๕๐
ส๓๒๑๑๑	สังคมศึกษา ๓	๑	๕๐	ส๓๒๑๑๒	สังคมศึกษา ๕	๑	๕๐
พ๓๒๑๑๑	สุขศึกษา ๓	๐.๕	๒๐	พ๓๒๑๑๒	สุขศึกษา ๕	๐.๕	๒๐
ศ๓๒๑๑๑	ศิลปะ/ดนตรี ๓	๐.๕	๒๐	ศ๓๒๑๑๒	ศิลปะ/ดนตรี ๕	๐.๕	๒๐
ง๓๒๑๑๑	การงานอาชีพ ๓	๐.๕	๒๐	ง๓๒๑๑๒	การงานอาชีพ ๕	๐.๕	๒๐
อ๓๒๑๑๑	ภาษาอังกฤษ ๓	๑	๕๐	อ๓๒๑๑๒	ภาษาอังกฤษ ๕	๑	๕๐
รวม		๖.๕	๒๖๐	รวม		๖.๕	๒๖๐
วิชาเพิ่มเติม				วิชาเพิ่มเติม			
ส๓๐๒๐๓	หน้าที่พลเมือง	๐.๕	๒๐	ส๓๐๒๐๔	หน้าที่พลเมือง	๐.๕	๒๐
	อาเซียนศึกษา	๐.๕	๒๐		อาเซียนศึกษา	๐.๕	๒๐
ค๓๒๒๐๒	ภาษาพม่า ๒๑	๐.๕	๒๐	ค๓๒๒๐๒	ภาษาพม่า ๒๒	๐.๕	๒๐
รวม		๑.๕	๖๐	รวม		๑.๕	๖๐
กิจกรรมที่โรงเรียน				กิจกรรมที่โรงเรียน			
๒๐๐๑-๑๐๐๑	ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	๒-๐-๒	๕๐	๒๒๐๐-๑๐๐๑	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	๒-๐-๒	๕๐
๒๐๐๑-๒๐๐๑	คอมพิวเตอร์และสารสนเทศ	๑-๒-๒	๖๐	กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ			
กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ				๒๒๐๕-๒๐๐๑	การเขียนโปรแกรม	๒-๒-๓	๘๐
๒๒๐๕-๒๐๐๕	คอมพิวเตอร์และการบำรุงรักษา	๒-๒-๓	๘๐	๒๒๐๕-๒๐๐๘	โปรแกรมจัดการฐานข้อมูล	๒-๒-๓	๘๐
๒๒๐๕-๒๐๐๖	พื้นฐานเขียนโปรแกรม	๒-๒-๓	๘๐	กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก			
				๒๒๐๕-๒๑๐๑	องค์ประกอบศิลป์	๑-๒-๒	๖๐
หมวดวิชาเลือกเสรี				หมวดวิชาเลือกเสรี			
รวม		๑๐	๒๖๐	รวม		๑๐	๒๖๐
กิจกรรมเพิ่มเติม				กิจกรรมเพิ่มเติม			
	แนะแนว		๒๐		แนะแนว		๒๐
	ชุมนุม		๒๐		ชุมนุม		๒๐
	กิจกรรมเพื่อสังคม		๒๐		กิจกรรมเพื่อสังคม		๒๐
รวม			๖๐	รวม			๖๐
รวมเวลาเรียนภาคเรียนที่ ๑		๑๘	๖๖๐	รวมเวลาเรียนภาคเรียนที่ ๒		๑๘	๖๖๐

๒๒๐๕-๒๐๐๑ มีกิจกรรม *๕๕ ไม่น้อยกว่า ๓๒๐ ชม. (ภาคฤดูร้อน)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖/๒๕๖๐							
ภาคเรียนที่ ๑				ภาคเรียนที่ ๒			
รหัสวิชา	รายวิชา/กิจกรรม	น.ก.	ณ.	รหัสวิชา	รายวิชา/กิจกรรม	น.ก.	ณ.
วิชาพื้นฐาน				วิชาพื้นฐาน			
พ๓๓๑๐๑	ภาษาไทย ๕	๑	๔๐	พ๓๓๑๐๒	ภาษาไทย ๖	๑	๔๐
ค๓๓๑๐๑	คณิตศาสตร์ ๕	๑	๔๐	ค๓๓๑๐๒	คณิตศาสตร์ ๖	๑	๔๐
ว๓๓๑๐๑	วิทยาศาสตร์ ๕	๑	๔๐	ว๓๓๑๐๒	วิทยาศาสตร์ ๖	๑	๔๐
ส๓๓๑๐๑	สังคมศึกษา ๕	๑	๔๐	ส๓๓๑๐๒	สังคมศึกษา ๖	๑	๔๐
ส๓๓๑๐๒	ประวัติศาสตร์ ๑	๑	๕๐	ส๓๓๑๐๓	ประวัติศาสตร์ ๒	๑	๕๐
พ๓๓๑๐๑	สุขศึกษา ๕	๐.๕	๒๐	พ๓๓๑๐๒	สุขศึกษา ๖	๐.๕	๒๐
ค๓๓๑๐๑	ศิลปะ/ดนตรี ๕	๐.๕	๒๐	ค๓๓๑๐๒	ศิลปะ/ดนตรี ๖	๐.๕	๒๐
ง๓๓๑๐๑	งานอาชีพ ๕	๐.๕	๒๐	ง๓๓๑๐๒	งานอาชีพ ๖	๐.๕	๒๐
ย๓๓๑๐๑	ภาษาอังกฤษ ๕	๑	๔๐	ย๓๓๑๐๒	ภาษาอังกฤษ ๖	๑	๔๐
รวม		๗.๕	๓๐๐	รวม		๗.๕	๓๐๐
กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก				กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ			
๒๒๐๕-๒๑๐๓	โปรแกรมตารางคำนวณ	๒-๒-๓	๘๐	๒๒๐๕-๒๑๐๔	การสร้างเว็บไซต์	๒-๒-๓	๘๐
๒๒๐๕-๒๑๐๘	โปรแกรมประมวลผลคำ	๑-๒-๒	๖๐	กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก			
๒๒๐๕-๒๑๐๔	การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์	๒-๒-๓	๖๐	๒๒๐๕-๒๑๐๕	โปรแกรมสำเร็จรูป	๑-๒-๒	๖๐
๒๒๐๕-๒๑๐๖	โปรแกรมมัลติมีเดีย	๒-๒-๓	๘๐	๒๒๐๕-๒๑๐๗	การเขียนโปรแกรม	๒-๒-๓	๘๐
				๒๒๐๕-๒๑๐๕	โปรแกรมกราฟฟิก	๒-๒-๓	๘๐
หมวดวิชาเลือกเสรี				หมวดวิชาเลือกเสรี			
				โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ			
				๒๒๐๕-๘๕๐๑	โครงการ	*.๕-๔	๘๐
รวม		๑๑	๒๘๐	รวม		๑๕	๓๖๐
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน			
	แนะแนว		๒๐		แนะแนว		๒๐
	ชุมนุม		๒๐		ชุมนุม		๒๐
	กิจกรรมเพื่อสังคม		๒๐		กิจกรรมเพื่อสังคม		๒๐
รวม			๖๐	รวม			๖๐
รวมเวลาเรียนภาคเรียนที่ ๑		๑๘.๕	๖๘๐	รวมเวลาเรียนภาคเรียนที่ ๒		๒๒.๕	๗๒๐

๕. การวัดและประเมินผล

เน้นการประเมินสภาพจริง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ พ.ศ. ๒๕๕๖

๖. การโอนผลการเรียน

๖.๑ หมวดวิชาทักษะชีวิต

เป็นการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาพื้นฐาน ๔๑ หน่วยกิต ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายวิชาบังคับ ๔๔ หน่วยกิต ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งจัดการเรียนการสอนโดยสถานศึกษาด้านสังกัดแล้วใช้วิธีการโอนผลการเรียนเข้าสู่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช ๒๕๕๖ ในหมวดวิชาทักษะชีวิต แต่เงื่อนไขของการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต กำหนดให้เรียนรายวิชาลำดับแรกของกลุ่มวิชา หรือตามที่กลุ่มวิชากำหนด และเลือกเรียนรายวิชาส่วนที่เหลือตามที่กำหนดในแต่ละกลุ่มวิชา ให้สอดคล้องหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เรียนอีก รวมไม่น้อยกว่า ๒๒ หน่วยกิต ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการจัดทำตารางเทียบโอนรายวิชาจากมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาพื้นฐาน และหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาบังคับสู่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ หมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี ตามตารางเทียบรายวิชา ในบทที่ ๒ ประกอบด้วย

๖.๑.๑	กลุ่มวิชาภาษาไทย	ไม่น้อยกว่า	๓	หน่วยกิต
๖.๑.๒	กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
๖.๑.๓	กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์	ไม่น้อยกว่า	๔	หน่วยกิต
๖.๑.๔	กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า	๔	หน่วยกิต
๖.๑.๕	กลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ไม่น้อยกว่า	๓	หน่วยกิต
๖.๑.๖	กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา	ไม่น้อยกว่า	๒	หน่วยกิต

๖.๒ หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ

ในหลักสูตรการอาชีวศึกษาแต่ละประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน กำหนดให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและมาตรฐานการศึกษาวชิชาชีพในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ๗๑ หน่วยกิต ประกอบด้วย

๖.๒.๑	กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน	๑๘	หน่วยกิต
๖.๒.๒	กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ	๒๔	หน่วยกิต
๖.๒.๓	กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า ๒๑	หน่วยกิต
๖.๒.๔	ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ	๔	หน่วยกิต
๖.๒.๕	โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ	๔	หน่วยกิต

ซึ่งโครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) จะต้องนำรายวิชาในหมวดทักษะวิชาชีพไปจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งมีความพร้อมทั้งทางด้านครู บุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุภัณฑ์ และห้องปฏิบัติการประจำสาขาวิชาแล้วโอนผลการเรียนเข้าสู่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายในรายวิชาเพิ่มเติม หรือรายวิชาเลือกต่อไป

๖.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี

ให้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจจากรายวิชาที่กำหนด หรือเลือกเรียนจากรายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ทุกประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน ทั้งนี้ สถานศึกษาอาจเพิ่มรายวิชาเพิ่มเติมในหมวดวิชาเลือกเสรีได้ตามบริบทและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ไม่น้อยกว่า ๑๐ หน่วยกิต ซึ่งในกรณีนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดทำตารางเทียบรายวิชาเพื่อโอนผลการเรียนจากรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาบังคับ เข้าสู่รายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรีตามตารางเทียบรายวิชา ในบทที่ ๒

๖.๔ กิจกรรมเสริมหลักสูตร

สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ทุกภาคเรียน เพื่อพัฒนาวิชาการและวิชาชีพ ปฏักฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย การต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์การทำงาน ปฏักฝังจิตสำนึก และเสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งการทะนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โดยการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน ทั้งนี้ สำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษขั้นพื้นฐาน และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถดำเนินการเองและเทียบโอนได้

๗. การสำเร็จการศึกษา

การตัดสินผลการเรียนเพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ให้ถือตามเกณฑ์ต่อไปนี้

๗.๑ ประเมินผ่านรายวิชาในหมวดวิชาต่าง ๆ ครอบคลุมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา

๗.๒ ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา

๗.๓ ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ และผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามเกณฑ์ที่กำหนด

๗.๔ เข้าร่วมกิจกรรมในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ครอบคลุมทุกภาคเรียน โดยมีเวลาเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของเวลาที่จัดกิจกรรมในแต่ละภาคเรียน

๘. การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

การประเมินมาตรฐานวิชาชีพเป็นการยืนยันว่าผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ แต่ละประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

๘.๑ นักเรียนต้องรับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ เมื่อนักเรียนได้ลงทะเบียนเรียนครบทุกรายวิชาตามหลักสูตรแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา หรือตามระยะเวลาที่คณะกรรมการประเมินมาตรฐานวิชาชีพเห็นสมควร

๘.๒ ในการกำหนดเกณฑ์การประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการประเมินมาตรฐานวิชาชีพและเปิดโอกาสให้หน่วยงาน/สถานประกอบการหรือองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

๘.๓ ให้มีการพัฒนาเครื่องมือประเมินมาตรฐานวิชาชีพอย่างมีระบบและถูกต้องตามหลักการพัฒนาเครื่องมือ

๙. การประกันคุณภาพหลักสูตร

ให้ทุกหลักสูตรการอาชีวศึกษากำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจน อย่างน้อยให้ครอบคลุมใน ๕ ประเด็น คือ

๙.๑ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา โดยดำเนินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามประเภทวิชาสาขาวิชาและสาขางาน

๙.๒ การบริหารหลักสูตร เป็นการบริหารจัดการเรียนการสอนของประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางานที่เปิดสอน ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก ๕ ปี

๙.๓ ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา ให้สถานศึกษาจัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ประกอบด้วยความพร้อมทางด้านบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่หลากหลาย งบประมาณ อาคารสถานที่ ห้องสมุดและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดของสาขาวิชา สาขางาน

๙.๔ ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ให้สถานศึกษาที่ร่วมจัดการศึกษาดำเนินการสำรวจความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน รวมทั้งสำรวจความพึงพอใจของตลาดแรงงาน สังคม และชุมชนอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงานและมาตรฐานอาชีพ

ที่ นร ๑๐๐๔.๗/๒๕๖

สำนักงาน ก.พ.

ถนนติวานนท์ จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

ส/ เมษายน ๒๕๕๘

สำนักอำนวยการ
สำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ก.พ.
ที่ 2152.ร/ก.พ.
วันที่ 16 มิ.ย. 2558

กำกับดูแลงานที่
วันที่ 16 มิ.ย. 2558
เวลา 14.00 น.

เรื่อง การรับรองคุณวุฒิ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ ศอ ๐๖๐๖/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ และที่ ศอ ๐๖๐๖/๕๗๗๖ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๗
๒. หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๘.๑/ว ๒๐ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ ขอให้ ก.พ. รับรองคุณวุฒิของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน ๕๖ หลักสูตร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้อนุมัติหลักสูตรดังกล่าวแล้ว ความละเอียดจนถึงแล้ว นั้น

ก.พ. ได้พิจารณาแล้ว มีมติรับรองคุณวุฒิและรับทราบการปรับปรุงหลักสูตรของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน ๕๖ หลักสูตร ว่าอาจบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดว่าคุณวุฒิดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ในอัตราเงินเดือนต่าง ๆ ตามที่ปรากฏในหนังสือที่อ้างถึง ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวคนรัตน์ จันทร์จำลอง)

ผู้อำนวยการศูนย์ตรวจตราและเลือกสรร

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.

ศูนย์ตรวจตราและเลือกสรร

โทร. ๐ ๒๕๕๗ ๑๗๒๗

โทรสาร ๐ ๒๕๕๗ ๑๗๕๕

ภาคผนวก ข

หน้าว่าง

(๓๑)

แนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่าย
ในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559)

โดย

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล จนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักการและเหตุผล

โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เยาวชน โดยคำนึงถึงความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้แก่ประชากรทุกกลุ่ม ครอบคลุมรูปแบบการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามวัยและพัฒนาการอย่างมีคุณภาพ ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาระดับทักษะฝีมือระดับต้น หรือประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) จึงได้พิจารณาดำเนินการบรรจุโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล จนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ภายใต้ยุทธศาสตร์ เพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพ ซึ่งครอบคลุมการสนับสนุน 5 กิจกรรม คือ ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าหนังสือเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา และกระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาค และความเป็นธรรม การสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้ประชาชนทุกกลุ่มมีโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเป็นรูปธรรม
2. เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง และกระจายโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีฐานะค่อนข้างขาดแคลน ขัดสน ได้มีโอกาสส่งบุตรหลาน เข้าศึกษาต่อระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาตามวัยและพัฒนาการอย่างมีคุณภาพ ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดให้มีการเทียบโอนวุฒิการศึกษาสำหรับกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อขยายโอกาสให้กว้างขวางและลดปัญหาคนออกจากระบบการศึกษา

เป้าหมาย

1. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
2. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทุกคน ทุกสาขาวิชา และทุกชั้นปี จำนวน 480,000 คน โดยกำหนดให้ครอบคลุมกลุ่มผู้เรียน 4 กลุ่ม ดังนี้
 - (1) ปกติ
 - (2) ทวิภาคี
 - (3) เทียบโอนความรู้และประสบการณ์งานอาชีพ

(4) กลุ่มพิเศษ ได้แก่ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ อ.ศ.กช. ผู้ไร้สัญชาติ ผู้ต้องขัง ทหารเกณฑ์ และ พระภิกษุสงฆ์ เป็นต้น

งบประมาณ

ปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลจัดงบประมาณสนับสนุนโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. ค่าจัดการเรียนการสอน	2,766,562,100 บาท
2. ค่าอุปกรณ์การเรียน	212,138,200 บาท
3. ค่าเครื่องแบบนักเรียน	436,500,000 บาท
4. ค่าหนังสือเรียน	922,340,000 บาท
5. ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	438,111,500 บาท
รวมเป็นเงินงบประมาณทั้งสิ้น	4,775,651,800 บาท

หมายเหตุ : รายละเอียดตามเอกสารงบประมาณฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 เล่มที่ 9 (1)

รัฐบาลจัดงบประมาณสนับสนุนให้ทุกสถานศึกษา ดังนี้

1. ค่าจัดการเรียนการสอน (เงินอุดหนุนรายหัว) ตามประเภทวิชาต่างๆ ดังนี้

ประเภทวิชา	เงินอุดหนุนรายหัว ระดับ ปวช.	
	ต่อภาคเรียน (บาท)	ต่อปี (บาท)
อุตสาหกรรม	3,250	6,500
พาณิชยกรรม	2,450	4,900
คหกรรม	2,750	5,500
ศิลปกรรม	3,100	6,200
เกษตรกรรม (โครงการปฏิบัติการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต)	5,950	11,900
เกษตรกรรม	2,950	5,900
ประมง	2,950	5,900
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	2,750	5,500
อุตสาหกรรมสิ่งทอ	3,250	6,500

2. ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานอีก 4 รายการ ดังนี้

รายการ	จำนวนเงิน ต่อภาคเรียน (บาท)	จำนวนเงิน ต่อปี (บาท)
1. ค่าอุปกรณ์การเรียน เช่น สมุด ปากกา ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด และอุปกรณ์การเรียนทางวิชาชีพอื่นๆ	230	460
2. ค่าเครื่องแบบนักเรียน (ชุดนักเรียน และชุดฝึกปฏิบัติงาน หรืออาจเป็นชุดพลศึกษา หรือชุดลูกเสือ - เนตรนารี ฯลฯ)	-	900
3. ค่าหนังสือเรียน	1,000	2,000
4. ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน		
4.1 กิจกรรมวิชาการ (กิจกรรมภายใต้องค์การวิชาชีพ อย่างน้อย 1 ครั้ง / ปี)		
4.2 กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม (กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ค่ายคุณธรรม/ค่ายจิตอาสา)	475	950
4.3 กิจกรรมศึกษาดูงาน (การศึกษาดูงานในสถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ครั้ง / ปี)		
4.4 กิจกรรมคอมพิวเตอร์ อินเตอร์เน็ตในหลักสูตรปกติ (40 ชั่วโมง / คน / ปี)		
รวมได้รับเงิน	2,605	4,310

หมายเหตุ ข้อ 1.ค่าอุปกรณ์การเรียน และข้อ 2. ค่าเครื่องแบบนักเรียน สถานศึกษาจ่ายเป็นเงินสดให้กับผู้ปกครองหรือนักเรียน ไปดำเนินการจัดซื้อเอง รายละเอียดและวิธีการดำเนินการ หน้าที่ 11-13

ภาคผนวก ค

หน้าว่าง

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมีธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมีธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้ด้านอาชีพจากการฝึกปฏิบัติจริง มีทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานได้เข้าจัดการศึกษาอาชีวศึกษาได้มากขึ้นสอดรับนโยบายรัฐบาลที่ถือการผลักดันกำลังคนระดับฝีมือที่มีคุณภาพและมาตรฐานให้มีปริมาณเพียงพอและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งมีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อกำหนดผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาฉบับปรับปรุงฉบับที่ ๖๖ ตรี พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมีธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมีธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง การจัดการศึกษาโครงการเรียนร่วมที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้เรียนนั้นของหลักสูตร โดยผู้สำเร็จการศึกษายังได้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๓ ปี

ข้อ ๔ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ระบบการจัดการศึกษา การคิดหน่วยกิต โครงสร้างหลักสูตร การรับและเทียบโอนผลการเรียน คุณวุฒิของครูประจำหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา การลงทะเบียนเรียน มีทั้งการเรียน นอกที่การสำเร็จการศึกษา การประกันคุณภาพของหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่สำนักงานของหลักสูตรนั้นๆ

ข้อ ๕ หลักสูตรที่จะนำมาจัดการศึกษาตามการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมีธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ต้องเป็นไปตามข้อตกลงความร่วมมือของสถานศึกษาที่เปิดสอนร่วมกัน และต้องทำเป็นระเบียบที่ผู้เรียนจะได้รับประสิทธิภาพด้านคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษา และ/หรือ ที่คณะกรรมการสมรรถนะ เป็นต้น

ข้อ ๖ สถานศึกษาต้องให้ผู้เข้าศึกษาลงทะเบียนเรียนเป็นนักเรียน นักศึกษา ในสองสถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องระบุชื่อสถานศึกษาที่ร่วมจัดการศึกษา และจำนวนผู้เรียนอย่างชัดเจน

ข้อ ๗ ในกรณี...

ข้อ ๗ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ
โดยพลการจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้ยึดเหตุผลที่จำเป็นของหัวหน้าส่วนราชการตกลงร่วมกันพิจารณาและ
ไม่มีผลบังคับย้อนหลังเป็นที่สุด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก

(ดาวพงษ์ วัฒนสุวรรณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

“ เด็กช่าง สร้างชาติ ”

ออกแบบและพิมพ์
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๕

